

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

Diplomová práce

Výuka španělského jazyka a průřezová témata RVP ZV

Autor: Jana Malenická

Aprobace: Španělský jazyk a občanská výchova pro 2. stupeň základní školy

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Miroslava Aurová, Ph. D.

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma *Výuka španělského jazyka a průřezová témata RVP ZV* jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou pedagogickou, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Táboře, dne 24. 4. 2008

.....

Jana Malenická

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala paní Mgr. Miroslavě Aurové, Ph. D. za její cenné rady, zkušenosti a ochotu při vedení mé diplomové práce.

Anotace

Název diplomové práce:

„Výuka španělského jazyka a průřezová témata Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (základní školy)“

Shrnutí a záměr diplomové práce:

Cílem DP je nastínit způsob, jakým lze spojit výuku cizího jazyka, konkrétně španělštiny, s průřezovým tématem definovaným podle RVP ZV (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání). Autorka vychází z požadavků současné školní reformy, která zavádí tzv. průřezová témata, která mají být ošetřena různou formou v různých hodinách.

Tato práce představuje, jak v hodinách druhého cizího jazyka lze rozvíjet průřezové téma Multikulturní výchovy, dále představuje podstatu RVP, poukazuje na požadavky na činnostní vyučování, na postavení španělštiny na českých školách a učebnice španělštiny, které nějakým způsobem reflektují zvolená průřezová témata a jsou k jeho rozvoji využitelné. Podle nejpoužívanější učebnice v České republice, což je kniha „Nuevo Ven“, autorka tedy vytvoří metodiku pro realizaci průřezového tématu Multikulturní výchova v hodinách španělského jazyka na 2.stupni základních škol s ohledem na jazykovou úroveň žáků, která je podle Společného evropského referenčního rámce A2 až B1.

The title of the thesis:

„The teaching of Spanish language and the partial issues of Frame educational programme for basic education“

Summary and aim of the thesis:

The aim of this study is to sketch how is possible to put together teaching of an foreign language (in our case Spanish) and the Frame educational programme for basic education. The author of this project went out of the requirements contemporary school reform due to are used sc. Frame topics, which are taught in diverse ways during lessons.

This study also shows how could be evolved the Frame topic of multicultural education in foreign language lessons. As the next point the author describes the gist of

Frame educational program, speaks about claims on teaching and how Spanish is seen nowadays in Czech school system. There is a notice deals with textbooks, which are based on using of elected Frame topic and develop it. According to the most used textbook in the Czech Republic, which is called „Nuevo Ven“, the autor tries to create a metod for realization the Frame topic multicultural education on the grade of basic schools. The program makes allowance for language level of pupils, which is according to the United European Reference Frame from A2 to B1.

OBSAH

Úvod	1
1. Rámcové vzdělávací programy	4
1.1. Školská reforma.....	4
1.2. Obecná charakteristika Rámcových vzdělávacích programů	5
1.2.1. Pilotní projekty a zavedení RVP do praxe	6
1.3. Struktura RVP a ŠVP	7
1.4. Obsah a smysl RVP	9
1.4.1. Klíčové kompetence	10
1.4.2. Vzdělávací oblasti	12
1.4.3. Průřezová témata	13
1.4.3.1. Osobnostní a sociální výchova	14
1.4.3.2. Výchova demokratického občana	15
1.4.3.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	16
1.4.3.4. Environmentální výchova	17
1.4.3.5. Mediální výchova	17
2. Činnostní způsob výuky	18
2.1. Činnostní vyučování	18
2.2. Projektové vyučování	19
2.3. Kooperativní vyučování	19
3. Situace jazykového vzdělávání v Evropě a v České republice	22
3.1. Výuka cizích jazyků v Evropě	22
3.2. Výuka cizích jazyků v České republice	23
3.3.1. Nejpoužívanější učebnice cizích jazyků (španělštiny) v České republice	25
4. Požadavky na studenta v oblasti Další cizí jazyk dle RVP	27
4.1. Požadavky na studenta v oblasti cizí jazyk dle SERR	28
5. Požadavky na studenty v průřezovém tématu Multikulturní výchova	31
6. Návrhy aktivit k tématu Multikulturní výchova	34
6.1. Analýza učebnice Nuevo Ven 1	34
6.1.1. Aktivita č. 1	35
6.1.2. Aktivita č. 2	36
6.1.3. Aktivita č. 3	37
6.1.4. Aktivita č. 4	38

6.1.5. Aktivita č. 5	39
6.1.6. Aktivita č. 6	39
6.2. Ostatní materiály	40
6.2.1. Inspirace z didaktických příruček pro jiné cizí jazyky	40
6.2.1.1. Aktivita č. 1	40
6.2.1.2. Aktivita č. 2	41
6.2.1.3 Aktivita č. 3	41
6.2.2. Publikace <i>Najít nový domov – Integrace uprchlíků v Evropě</i>	42
6.2.2.1. Hra <i>Cesta do bezpečí</i>	42
6.3. Princip multikulturality v programech jazykové propedeutiky	43
7. Resumen de la tesis de diploma	45
8. Závěr	51
9. Použité zdroje a literatura	53
9.1. Použitá literatura	53
9.2. Internetové zdroje	53

Přílohy

Úvod

Schopnost mluvit cizím jazykem je v dnešní době samozřejmostí, která se očekává od každého člověka. Díky tomu, že Česká republika vstoupila do Evropské unie, tak zájem o cizí jazyky vzrostl a to i o ty méně rozšířené v našich školách. Do této skupiny méně rozšířených jazyků patří španělština, ale také italština, ruština, atp. V roce 2005 vstoupila v platnost nová školská reforma, která dala vzniknout Rámcovým vzdělávacím programům a ty přesně formulují požadavky na žáky ve všech vzdělávacích oblastech.

Právě pro rozvoj i méně rozšířených jazyků je nutné podporovat a zkvalitnit jejich výuku na základních školách v České republice a dostatečně pro jejich studium motivovat žáky. Je všeobecně známým faktem, že se studiem jakéhokoli cizího jazyka je neefektivnější začít v nízkém věku života. Proto je důležité věnovat zvláštní pozornost této oblasti již od základních škol, které tvoří jakousi základnu znalostí v životě každého z nás. Učitelé by měli v této fázi vzdělávání klást důraz na všestranný rozvoj osobnosti s přihlédnutím k jeho vlastní individualitě.

Výběr tématu má původ v souvislé praxi, kterou jsem vykonávala na víceletém gymnáziu, kde výuka již probíhala podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Rámcový vzdělávací program funguje na této škole od 1. 9. 2007 a při jeho zavedení nezaznamenalo vedení školy a učitelský sbor žádné organizační ani jiné problémy. Žáci hodnotí výuku podle Rámcového vzdělávacího programu pozitivně, protože si lépe vytvářejí mezipředmětové vazby a výuka je pro ně tak zajímavější a logičtější. Pro učitele představuje Rámcový vzdělávací program nové možnosti a také lepší ověřitelnost kvality výuky v praxi. Jediný problém, se kterým jsem se během své praxe setkala, je nedostatečná informovanost žáků, kteří nevěděli jak si vést sešity pro jednotlivé předměty a jaké jsou přesně jejich povinnosti a cíle podle Rámcového vzdělávacího programu.

Cíle práce:

Cílem této diplomové práce je analyzovat vznik a strukturu Rámcového vzdělávacího programu a vytvořit metodiku pro průřezové téma Multikulturní výchova. Dalším cílem

je také popsat výstupy v oblasti dalšího cizího jazyka a jejich porovnání s jazykovými úrovněmi podle Společného evropského jazykového rámce.

Několik kapitol je věnováno Rámcovému vzdělávacímu programu a jeho struktuře. Podrobněji je v této práci popsáno průřezové téma Multikulturní výchova na pozadí dalšího jazyku, kterým je v mém případě španělština.

V dalších kapitolách je popsána situace výuky cizích jazyků jak v České republice tak i v Evropě. Po prostudování průzkumu a statistik se naplnilo mé očekávání nenaplnilo. Nejžádanějším a nejrozšířenějším jazykem v Evropě je stále angličtina a španělština se umístila až na posledních místech. Je ale pravdou, že zájem o tento jazyk neustále stoupá.

Další část diplomové práce je spíše praktického rázu. Snažila jsem se v ní zmapovat stav učebnic španělštiny na českém trhu. Za nejpoužívanější úroveň španělštiny je považována kniha Nuevo Ven. Pracovala jsem s její první částí, neboť právě ta odpovídá jazykové úrovni žáků na základní škole. Podle Společného evropského referenčního rámce tato úroveň odpovídá evropskému označení A2/B1.

V poslední části jsem si kladla za cíl vyhledat různé aktivity z různých zdrojů, které by učitel mohl využít při výuce Multikulturní výchovy. Pracovala jsem s učebnicemi španělštiny a také s knihami, které jsou věnovány jinému cizímu jazyku, ale jejich aktivity byly zajímavé a nepostradatelné při výuce tohoto tématu.

Metodika práce:

Tato práce vychází z pojmů: Rámcový vzdělávací program, průřezová témata, klíčové kompetence, výstupy, atp., které bylo nutné podrobně vysvětlit hned na počátku práce. Hlavním zdrojem informací při této analýze mi samozřejmě bylo knižní vydání Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání z roku 2005 a internetová podoba tohoto dokumentu z roku 2007.

V několika prvních kapitolách je tedy popsán proces vzniku školské reformy a podrobná analýza Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Jsou zde blíže specifikovány tzv. pilotní projekty, které tuto reformu zahájily a doprovázely a vznik Školních vzdělávacích programů, které jsou výchozím materiálem pro učitele na základních školách. Dále jsou v této práci popsány klíčové kompetence, vzdělávací oblasti a průřezová témata.

Druhá kapitola je věnována činnostnímu způsobu výuky a je podle metod rozdělena do tří podkapitol. Je třeba říci, že dnešní učitel by měl ve výuce používat moderní metody, aby upoutal pozornost žáka a aby ho motivoval k práci a k vyšším výkonům ve škole.

V několika dalších kapitolách je stručně popsána situace jazykového vzdělávání v Evropě a zvláště potom v České republice. V přílohách je umístěno několik obrázků a tabulek pro větší přehlednost.

Praktickou část této práce tvoří analýza jazykové učebnice Nuevo Ven a vypracování metodiky pro průřezové téma Multikulturní výchova.

1. Rámcové vzdělávací programy

1.1. Školská reforma

Dne 7. dubna 1999 vláda České republiky svým usnesením č. 277 schválila hlavní cíle vzdělávací politiky, které formulovala do národního programu rozvoje vzdělávání v ČR. Následně Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uveřejnilo *Koncepci vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice*, což je dokument, který vstoupil v povědomí veřejnosti spíše pod názvem *Bílá kniha*, stal se výchozí listinou pro Rámcové vzdělávací programy a pro školství tak dal vzniknout jedné z největších školských reforem.¹

Dokument *Bílá kniha* formuluje vládní strategii v oblasti vzdělávání, objasňuje východiska, vytyčuje cíle, které odráží celospolečenské zájmy, a dává konkrétní podněty k práci škol. V liniích strategie vytyčené *Bílou knihou* byl předložen, schválen a posléze dne 1. ledna 2005 nabyt účinnosti *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*, známý jako školský zákon.² Tímto počinem byla zahájena školská reforma, která mimo jiné zavádí tzv. rámcové vzdělávací programy.

Jak vyplývá jednak z *Bílé knihy*, jednak ze *Školského zákona*, školská reforma by měla zajistit všeobecné vzdělání žáka a připravit ho tak na běžný život. Hlavním cílem této reformy je naučit člověka komunikovat a spolupracovat s ostatními lidmi, umět se orientovat v různých informačních zdrojích a vybírat z nich ty nejlepší a nejspolehlivější. Dále by žáci měli umět vyjádřit svůj názor ve skupině a měli by umět použít efektivní argumenty, které jsou založené na samostatné práci s informačními zdroji. Tato reforma by v praxi také měla zajistit lepší uplatnění člověka na trhu práce a jeho prosazení mezi ostatními jedinci. Žáci ve školách se tedy musí nejdříve naučit slušnému chování vůči svému okolí a také zodpovědnosti za své činy a za jejich následky. Učitelé ve školách by

---

¹ Plné znění dokumentu *Bílá kniha* je dispozici na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy: <http://www.msmt.cz>, konkrétně pak na: <http://www.msmt.cz/files/pdf/bilakniha.pdf>.

² V plném znění jej najdeme na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, konkrétně na adrese: <http://www.msmt.cz/Files/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

tedy měli vychovávat samostatně uvažující lidské bytosti, které budou schopné orientovat se v dnešním světě.³

K propagaci školské reformy vytvořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zvláštní sekci na svých webových stránkách, kde nabízí informace, komentáře a odpovědi na otázky týkající se školské reformy.⁴ Dalším velice kvalitně, systematicky a přehledně vytvořeným portálem, který se věnuje školské reformě, je portál tematicky zaměřený na problematiku rámcových vzdělávacích programů, jejichž charakteristikou se budu zabývat v následujících kapitolách.

1.2. Obecná charakteristika rámcových vzdělávacích programů

Prostředkem pro naplnění ambiciózních cílů školské reformy mají být *Rámcové vzdělávací programy* (dále jen RVP). Tyto programy vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy vzdělávání, tedy pro předškolní, základní a střední vzdělávání. Jsou to tedy dokumenty tzv. státní úrovně,⁵ neboť definují pravidla (rámce), podle kterých si jednotlivé školy sestavují své vlastní *Školní vzdělávací programy* (dále jen ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.

Jak RVP, tak ŠVP, jsou veřejné dokumenty přístupné pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost. V případě textů, pokynů a manuálů, jsou RVP volně přístupné, jak již bylo řečeno, na zmíněném portálu (viz předchozí kapitola). V případě ŠVP jsou školy, které podle RVP vytvářejí své ŠVP, povinny zpřístupnit je veřejnosti, přičemž využívají např. svých vlastních webových stránek.⁶

Rámcové vzdělávací programy určují oblasti vzdělávání, které jsou charakteristické pro danou etapu školní docházky, tzn. předškolní, základní a střední stupeň. Dosud tedy vznikly následující RVP:

- pro předškolní vzdělávání – RVP PV
- pro základní vzdělávání – RVP ZV

---

³ Podstata školské reformy je zachycena v tzv. desateru reformy, což je výstižné a odlehčenou formou prezentované shrnutí základních cílů, které si reforma klade za cíl. Desatero se nachází na webových stránkách MŠMT, je určeno pro veřejnost – tomu také odpovídá jeho grafické ztvárnění. Toto desatero připojuji v příloze č. 1

⁴ Tato sekce, určená pro laickou veřejnost, je dělena do následujících podsekcí: Co si myslí učitelé a ředitelé o školské reformě?, Nejčastěji pokládané dotazy, Desatero školské reformy, Leták pro rodiče, Konzultační centrum a Další informace o školské reformě. (viz <http://www.msmt.cz/skolskareforma>).

⁵ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007*, str. 9.

⁶ Jako příklad můžeme uvést ŠVP *Tvořivá škola* Základní školy ve Žďáru nad Sázavou, viz: <http://www.3zsodar.cz/svp.htm>

- pro gymnaziální vzdělávání – RVP GV
- pro některé obory středního odborného vzdělávání – RVP SOV

Koncepce jednotlivých RVP na sebe navazuje. Tak RVP pro základní vzdělávání navazuje na RVP pro předškolní vzdělávání a připravuje žáky na zvládnutí studia podle RVP pro vzdělávání na středním stupni. RVP pro základní vzdělávání podrobně popisuje všechny cíle a klíčové kompetence, kterých musí dosáhnout každý žák v průběhu vzdělávání na základní škole. Ke zjištění a k prohloubení úrovně znalostí, které žák získává v průběhu školní docházky, slouží výstupy a učivo v jednotlivých předmětech. Dalším záměrem tohoto programu je zařazovat do základního vzdělávání taková témata, která jsou pro žáka přínosná a která nějakým způsobem formují a obohacují jeho osobnost. Jedním z nejdůležitějších charakteristických znaků RVP vzdělávání je také možnost používání nových a individuálních metod ve vyučování, propojování učiva z různých předmětů (což je velmi důležité pro rozvoj logického uvažování žáků a pro rozvíjení schopnosti vytvořit souvislosti mezi svými znalostmi z jednotlivých oborů). RVP je dále také dokument, který vyzdvihuje individuální potřeby žáků a z toho také vyplývající přístupy pedagogů. Důležité je také říci, že střední školy se při tvorbě přijímacích testů musí řídit stanovenými výstupy z RVP.

1.2.1. Pilotní projekty a zavedení RVP do praxe

Po té, co vstoupil v platnost školský zákon, musely školy podle RVP a oficiálních manuálů pro tvorbu ŠVP vytvořit vlastní *Školní vzdělávací program*, podle kterého by probíhala výuka, a sice od školního roku 2007/2008 v základním školství. To znamená, že všechny základní školy v České republice v září 2007 započaly výuku podle svých ŠVP. Nicméně některé školy si tento způsob vyzkoušely s několikaletým předstihem. Výuka podle RVP totiž probíhala nejprve na několika tzv. pilotních školách. Tyto vybrané školy měly vytvořit svůj vlastní Školní vzdělávací program a to do 30.8.2005 a následně od 1. září tohoto roku podle něj zahájili výuku. Do tohoto projektu byly vybrány čtyři školy: Základní škola Havlíčkův Brod, Základní škola Prachatice, Základní škola Kroměříž a Základní škola Lysice. Postupem času se k těmto školám přidávaly další, jako např.: Základní škola Turnov, Základní škola vrané nad Vltavou, ZŠ Mezní Louka u Litvínova, atp.

Zatímco některé školy začaly vyučovat podle ŠVP na základě dobrovolnosti, (např. ZŠ Mezní Louka u Litvínova),⁷ jiné školy – viz výše – byly vybrány pro oficiální pilotní projekty. Tyto školy měly posloužit jako vzory a modely pro ostatní vzdělávací instituce a byly tedy vybrány tak, aby splňovaly kritéria, která by byla splnitelná i pro ostatní školy (profesionalita a odbornost pedagogického sboru, počet žáků ve třídách, vybavenost učeben, počet a rozmanitost odborných učeben, atp.). Jako příklad zde uvádím podrobnější charakteristiku jedné z vybraných školy, a sice Základní školy Kroměříž.

Charakteristika školy: Součástí této školy jsou samozřejmě nejenom učebny, ale také školní družina a školní restaurace. V této škole je 23 tříd a celkem 510 žáků. Na jednu třídu tedy připadá 22,17 žáků. Ve školní družině jsou celkem 4 oddělení a 100 žáků. Na 1 oddělení tedy připadá 25 žáků. Restauraci této základní školy navštěvuje celkem 830 strážníků, z toho 460 osob jsou žáci této základní školy.

Charakteristika osob: Základní školu Kroměříži navštěvuje 260 chlapců, 250 dívek a 55 integrovaných žáků. Pedagogický sbor by se podle odbornosti dal označit takto: 70% pedagogů má požadovanou aprobaci, 80% pedagogů jsou kvalifikovaní a 1 osoba si doplňuje vzdělání. Ne této škole také působí speciální pedagog a školní psycholog.

Tato škola je klasickým modelem školy s 1.- 9. postupovým ročníkem. Ke zvýšení efektivity výuky jsou využívány odborné učebny (učebna chemie, fyziky, výpočetní techniky, jazykové učebny, atd.). Ke sportovním aktivitám mohou žáci využívat 2 tělocvičny, fitcentrum, fotbalové hřiště, tenisové kurty, aj. Pedagogický sbor této školy klade velký důraz na fungování „klasického trojúhelníku“, tzn. na spolupráci pedagogů, rodičů a dětí.⁸

1.3. Struktura RVP a ŠVP

Všechny tyto RVP mají jednotnou strukturu. Jejich hlavními částmi jsou klíčové kompetence, vzdělávací oblasti a průřezová témata. Podrobnou analýzou jednotlivých témat se zabývají následující kapitoly. V této práci se zaměřím na strukturu *Rámcového*

---

⁷ Podle Miroslavy Aurové, osobní komunikace.

⁸ Tyto údaje jsou z června 2005 a byly tedy aktuální v době, kdy tato škola tvořila svůj Školní vzdělávací program (více informací na www.rvp.cz).

vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a v této kapitole si podrobně popíšeme podmínky vzniku *Školního vzdělávacího programu*.

Také každý ŠVP musí splňovat požadavky, které jsou podrobně popsány v RVP a mít jednotnou strukturu. To znamená, že každý ŠVP pro základní vzdělávání by tedy měl obsahovat parametry, jako název ŠVP, identifikační údaje školy, jméno ředitele, kontakty, charakteristiku školy, charakteristiku ŠVP, učební plán včetně tabulace, učební osnovy, hodnocení a autoevaluace, atp.⁹ Příklad povinných parametrů přikládám v příloze č. 2.

Podle zadávací dokumentace,¹⁰ ŠVP vstupuje v platnost vždy, když je podepsán ředitelem školy a když obsahuje oficiální razítko školy. Tento dokument musí být označen oficiálním názvem, tedy *Školní vzdělávací program*, ale také může být označen heslem, které danou školu charakterizuje nebo který pouze zaujme potenciální zájemce o studium.

Škola by dále měla také upřesnit, zda se hodlá zaměřit na nějakou oblast učiva více, zda je školou specializovanou, zda se jedná o školu se všeobecnými požadavky a také zda škola vypisuje přijímací řízení nebo pouze zápis. Škola by ve svém programu měla také uvést, zda se jedná o školu, která má speciální plán pro nadané žáky nebo naopak pro žáky se speciálními potřebami. Dále by také měla být zřejmá průřezová témata, jejich zařazení do jednotlivých ročníků a také metoda, jakou bude každé téma předáváno žákům.

Další částí ŠVP je učební plán, ve kterém musí být přesný výčet povinných předmětů a jejich hodinová dotace. Pokud jde o volitelné předměty, školy nemusí uvádět jejich přesné názvy, protože spektrum nabízených volitelných předmětů se každý rok mění. Je ale nutné přesně určit hodinovou dotaci k těmto předmětům. Celkový součet všech hodin nesmí na 2.stupni překročit 122 hodin. Na učební plán navazují učební osnovy, které se vypracovávají pro každý předmět zvlášť a popisují jeho průběh hodinu po hodině. Je zde kladen důraz na výstupy, které musí žák v daném ročníku splnit a také na mezipředmětové vztahy, které by si měli žáci s pomocí učitele vytvořit a osvojit.

Posledním bodem ŠVP je klasifikace žáků a autoevaluace školy. Škola zde charakterizuje způsob hodnocení (zda zvolí klasifikaci, ústní hodnocení nebo kombinaci obou způsobů). Škola si také vybere oblast, v níž chce autoevaluaci provádět (např.: další

---

⁹ Pokyny, ale i ukázky vypracovaných ŠVP lze najít na www.rvp.cz.

¹⁰ Podle internetového zdroje www.rvp/sekce/70

vzdělávání pedagogů) a sama si také určí cíle, jakých chce v této oblasti dosáhnout. Škola si dále musí v procesu autoevaluace stanovit kritéria, podle kterých bude celý proces hodnotit a také časový horizont, ve kterém bude celý proces probíhat.

1.4. Obsah a smysl RVP

Co se týče obsahu a smyslu RVP, můžeme tuto problematiku vidět ve dvou rovinách. První rovina se týká prostoru, který RVP poskytuje školám. Druhá rovina (tedy podle závažnosti by měla být první) odráží smysl celé reformy v tom, k čemu bude žák podle RVP vychováván a v čem a jakým způsobem bude vzděláván.

Z prvního hlediska lze konstatovat, že díky školské reformě ztratí výuka uniformitu a školy mají možnost profilovat se. Z toho, co jsem uvedla v kapitola 1.3., vyplývá, že RVP tvoří jakousi kostru nebo náповědu pro ŠVP, které už jsou konkrétnější a které splňují jednotlivé výstupy a popisují získávání a způsob osvojování klíčových kompetencí (o klíčových kompetencích viz níže). Např. každá škola musí ve svém programu pouze dodržet hodinovou dotaci pro daný povinný předmět, ale pokud se týká volitelných předmětů, tak je věcí ředitele školy a pedagogického sboru určité školy, jak širokou nabídku těchto předmětů jsou schopni vytvořit. Dalším privilegiem každé školy je volba metod a didaktických postupů, které použije pro úspěšné osvojení učební látky a následné splnění výstupů, které jsou pevně zakotveny v RVP. Škola má tedy pevně stanovené body, ke kterým musí dojít, ale je na ní jakým způsobem toho dosáhne.

Z hlediska smyslu RVP je pozitivním znakem školské reformy, a tedy potažmo i Rámcových vzdělávacích programů, je např. to, žáci mají možnost podílet se na tvorbě příjemného prostředí ve škole, což zvyšuje jejich motivaci. Tato reforma by také měla zajistit kvalitnější a objektivnější hodnocení tím, že bude použito ústní a písemné hodnocení společně. Tím dojde k vyzdvižení žákova případného talentu a k jeho podpoře. Učitel tak také lépe odhalí žákův zájem o předmět nebo o určitou oblast studia. Žáci se také naučí být více samostatní a budou se umět orientovat v moderním světě, což jim zajistí schopnost prosadit své schopnosti před konkurencí. Žáci se naučí sami rozhodovat na základě svých znalostí a budou schopni orientovat se na trhu práce. Další výhodou této reformy je to, že pedagogové by měli podporovat spolupráci žáků nejenom ve třídách, ale i v celé škole, aby si žáci zvykali na komunikaci s neznámými lidmi.

Pedagog by také během vyučování měl používat moderní metody s ohledem na individuální potřeby každé třídy nebo jednotlivého žáka.

1.4.1. Klíčové kompetence

Naprostým novým fenoménem školské reformy jsou tzv. klíčové kompetence. Ty představují cíle vzdělávání, ke kterým má být žák vychováván, a ze kterých při dokončení vzdělávání bude hodnocen. To znamená, že každý žák by podle RVP měl po absolvování základní školy ovládat základní klíčové kompetence, což není nic jiného než soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které mu pomohou vytvořit a upevnit jeho místo ve společnosti. Klíčové kompetence by také měly žáka připravit na další vzdělávání a na širší uplatnění v dnešním světě. Tyto klíčové kompetence vycházejí z cílů základního vzdělávání, které jsou v dokumentu RVP charakterizovány takto:¹¹

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- *umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení*
- *podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů*
- *vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci*
- *rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých*
- *připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti*
- *vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě*
- *učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný*

---

¹¹ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str. 12 – 13.*

- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Sám název *klíčové kompetence* byl inspirován termínem *key competencies*, který pochází z anglofonního prostředí a je nástupcem *competencies*, které již dříve nahradily *basic skills*. Nicméně kromě změny názvu došlo i k posunu významu, neboť termín *základní dovednosti (basic skills)* označovaly pouze dovednosti spjaté se čtením a počítáním. Postupem času se kladl větší důraz na životně důležité dovednosti (*life* nebo *survival skills*), které posléze vystřídaly kompetence (*competencies*), tedy pojem zahrnující soubor vědomostí, dovedností a postojů. Klíčové kompetence jsou pod záštitou EU definovány jako přenosný a univerzálně použitelný soubor vědomostí, dovedností a postojů, které potřebuje každý jedinec pro své osobní naplnění a rozvoj, pro zapojení se do společnosti a úspěšnou zaměstnatelnost. V RVP jsou pak definovány takto:¹²

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Podle RVP pro základní vzdělávání je celkem šest klíčových kompetencí, které je třeba v žácích rozvíjet. V zadání první kompetence, tedy **kompetence k učení**, je nutné vést žáka k tomu, aby byl schopen spojovat si znalosti z jednotlivých předmětů do souvislostí a použít je v praxi, aby si sám dokázal vybrat metodu učení, která mu vyhovuje, a aby se dokázal objektivně ohodnotit.

---

¹² *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2005, str.14.*

Kompetence k řešení problémů spočívá např. v tom, že žák, na základě svých získaných znalostí, dokáže řešit problémové situace, nebo se orientuje ve všech informačních zdrojích a dokáže vyhledávat potřebné informace.

Kompetence komunikativní spočívá v tom, že žák se naučí vyjadřovat své myšlenky, správně formulovat věty, což mu umožní snadnou orientaci v mezilidských vztazích. Tato kompetence by mu měla pomoci naslouchat názorům ostatních a začlenit se do společnosti.

Další kompetencí je **Kompetence sociální a personální**, která úzce souvisí s kompetencí komunikativní, protože žák se naučí toleranci k názorům jiných a tím je mu usnadněna práce ve skupině, ve které je žák schopen diskutovat.

Žák by měl také znát zákony a historii své země. Tato kompetence se nazývá **kompetence občanská**. Jejím dalším cílem je, aby se žák naučil respektu k ostatním lidem a aby byl schopen zodpovědně jednat a být chopen uvažovat o následcích svých činů.

Poslední kompetence je **kompetence pracovní**, která je jakousi praktickou stránkou všech kompetencí. Žák dokáže pracovat s různými materiály, dokáže chránit své zdraví i zdraví ostatních a má základní znalosti z oblasti podnikání.

1.4.2. Vzdělávací oblasti

V *Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání* je obsah vzdělávání rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Některé vzdělávací oblasti v sobě zahrnují pouze jeden obor a jiné v sobě skrývají hned několik tématicky příbuzných oborů. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou popsány níže:¹³

- **Jazyk a jazyková komunikace** (*Český jazyk a literatura, Cizí jazyk*)
- **Matematika a její aplikace** (*Matematika a její aplikace*)
- **Informační a komunikační technologie** (*Informační a komunikační technologie*)
- **Člověk a jeho svět** (*Člověk a jeho svět*)
- **Člověk a společnost** (*Dějepis, Výchova k občanství*)
- **Člověk a příroda** (*Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis*)
- **Umění a kultura** (*Hudební výchova, Výtvarná výchova*)

---

¹³ *Rámcový vzdělávací program 2007, str.18*

- **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Člověk a svět práce** (Člověk a svět práce)

Charakteristika vzdělávací oblasti popisuje význam předmětu v celkovém vzdělávání jedince a **Cílové zaměření vzdělávací oblasti** představuje to, k čemu je žák prostřednictvím předmětu veden a co díky němu získá. Důležitou součástí učebního procesu jsou **Očekávané výstupy**, které tvoří **Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů**. Očekávané výstupy mají dvě podoby – na konci 3.ročníku jsou chápány jako **orientační** (nezávazné) a na konci 5.ročníku a 9.ročníku jsou **závazné**. Výstupy tvoří souhrn praktických znalostí, které jsou výsledkem všech učebních témat a činností.

Cílem Rámcového vzdělávacího programu je tedy přispět k formování samostatně uvažující lidské bytosti, která se dokáže orientovat v aktuálních světových problémech. Tomuto procesu v Rámcovém vzdělávacím programu napomáhají průřezová témata, která se v žácích také snaží rozvíjet jejich vlastní systém postojů a hodnot.

1.4.3. Průřezová témata

Průřezová témata byla podle *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání* koncipována tak, aby zahrnovala důležité oblasti dnešního života, o kterých by měl mít žák základní školy povědomí. Tato témata jsou součástí učebních osnov a mají za úkol, kromě jiného, pomoci rozvinout u žáků schopnost spolupracovat ve skupině a vytvořit si vlastní systém postojů a hodnot.

*Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **Charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávací oblasti a **přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka** jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do **tematických okruhů** (v textu tučným písmem). Každý tematický okruh obsahuje nabídku **témat** (činností, námětů). Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách je v kompetenci školy.*

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti

vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.¹⁴

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání formuluje šest průřezových témat, která by měla svým obsahem přispět k výchování tolerantního, inteligentního a soběstačného žáka. Průřezová témata jsou koncipována takto:¹⁵

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **Multikulturní výchova**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**

1.4.3.1. Osobnostní a sociální výchova¹⁶

Jedná se o výchovu, kdy učivem je sám žák. Učitel mu pomáhá orientovat se ve vlastním životě a formuje jeho studijní dovednosti. Toto průřezové téma napomáhá tomu, aby se žák naučil vytvářet mezilidské vztahy ve třídě i mimo ni a aby dokázal přispět k jejich udržení. Žák také rozvíjí svou komunikaci a naučí se zvládnout projevy svého chování natolik, aby nenarušily jeho mezilidské vztahy. Dále si také uvědomuje důležitost utváření nových vztahů a morálních zásad, které pramení z tradice každé společnosti. Z toho vyplývá, že tento žák si je vědom hodnoty spolupráce v kolektivu, což se musí projevit na jeho činnosti ve škole.

Toto průřezové téma se skládá ze tří tematických okruhů, z nichž každý se dále dělí na podrobnější části. První tematický okruh se týká osobnostního rozvoje a patří sem např.: *Rozvoj schopností poznání*, ve kterém se jedná o smyslová cvičení, kdy žáci

---

¹⁴ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str. 90*

¹⁵ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str. 90*

¹⁶ Více informací: *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str. 91- 92*

procvičují svoji paměť a pozornost a tato cvičení mohou později využít při učení. Další oblastí je oblast *Sebepoznání a sebezpečí*. V tomto tématu žáci například rozvíjí schopnost vidět reálný obraz sebe sama, který neformuje pouze názor veřejnosti, ale i vlastní mínění, které musí být založeno na pravdě. Žák by se měl naučit sám organizovat si svůj čas a naplánovat si studium. Další oblastí je *Seberegulace a sebeorganizace*, kdy se žák učí ovládat projevy svého chování. Díky *Psychohygieně* se žáci naučí předcházet stresům ve svých mezilidských vztazích a pokud budou mít nějaké potíže, dokáží vyhledat pomoc. Posledním tématem osobnostního rozvoje žáka je *Kreativita*, ve kterém žáci rozvíjejí schopnost být svým myšlením originál.

V oblasti sociálního rozvoje se žák naučí vzájemnému poznávání lidí ve třídě a v jejich případných odlišnostech se naučí hledat klady. Dále se naučí pěstovat dobré vztahy s lidmi v okolí, tím že je bude respektovat a bude vždy připraven jim pomoci. V okruhu *Komunikace* se naučí číst v řeči těla a orientovat se v neverbální komunikaci, která je nezbytná pro rozvoj mezilidských vztahů. Žák se dále naučí spolupracovat s ostatními a naučí se ustupovat od svého názoru.

Poslední částí tohoto průřezového tématu je část nazvaná *Morální rozvoj*. Tam by se měl žák naučit řešit problémy (jak mezilidské, tak školní) a postupně by se měl naučit zaujímat postoje vůči problematickým situacím všedního dne.

1.4.3.2. Výchova demokratického občana¹⁷

Toto průřezové téma úzce souvisí s tématem multikulturní výchovy. Výchova demokratického občana si klade za cíl vychovat člověka, který si je vědom svých práv, a který zná zákony své země a dokáže se podle nich chovat. Tento žák si je vědom svých povinností v demokratickém státě a také rozpozná prvky vlád, které mají opačný smysl než demokracie. K efektivnější výuce tohoto tématu přispějí přednášky odborníků a také osobní zkušenosti žáků a učitele. Toto průřezové téma souvisí především se vzdělávací oblastí Člověk a společnost a Člověk a jeho svět.

Díky tomuto tématu žák dokáže zaujmout aktivní postoj k obhajování lidských práv a chápe smysl rádu ve fungování státu jako celku. Dokáže se zodpovědně rozhodovat s ohledem na zájem celku a za své rozhodnutí nese následky. Dále žák dokáže komunikovat a vést dialog s dostatečnými a logickými argumenty, které jsou

---

¹⁷ Více informací: *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007*, str. 93- 94

podloženy jeho znalostmi. Toto průřezové téma vede žáka ke kritickému myšlení, díky kterému je schopen realisticky posoudit skutečnost a vždy brát v ohled širší okolí.

V oblasti postojů a hodnot se u žáka rozvíjí sebekritika, úcta k zákonu a aktivní postoj k životu v demokratické společnosti.

Všechny tyto zásady si žák nejprve vyzkouší ve škole, která by také měla fungovat jako demokraticky smýšlející organismus a ve které se žák musí denně zodpovědně rozhodovat s ohledem na širší veřejnost, kterou tvoří třída. Žák se také seznámí se základními státními symboly a listinami a dokáže se v nich orientovat a řídit se podle nich. Dále se také naučí základní poznatky o tom, na jakých principech funguje jeho stát, volební systém a základní jednotky samosprávy státu.

1.4.3.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech¹⁸

Ve výuce tohoto průřezového tématu se jedná o nasměrování žáka k mezinárodnímu (evropskému) myšlení. Jde o to, aby v budoucnu dokázal být v rámci Evropy flexibilní, aby se z něj stala tvořivá a dostatečně vzdělaná osobnost, která by byla schopna mobility v rámci pracovního trhu. Tato výchova vstupuje svými tématy do všech vzdělávacích oblastí a je jedním z nejdůležitějších průřezových témat.

Po absolvování této výchovy by žák měl chápat a znát rozdíly mezi kulturami a dokázat se mezi těmito prostředními pohybovat. Žák získává základní informace o nevládních organizacích a o jejich vlivu na řešení globálních problémů, dále se dokáže orientovat v evropském prostředí a také v institucích Evropské unie. Učitel se těmito žákům snaží vyhledat co největší množství informací, které se týkají této problematiky a také by jim měl zdůraznit jména některých evropských osobností.

Tyto znalosti by potom žákům pomohly překonávat zažitá stereotypy ve společnosti a sami by se později podíleli na jejich úplnému odbourání. Žáci by si měli dále uvědomit, že jejich vlastí už není jenom Česká republika, ale téměř celá Evropa a jejich všeobecný přehled by se tedy měl týkat celého kontinentu.

Žák by měl získat přehled o událostech v Evropě, o zvycích a tradicích ostatních států a také o historii Evropy a Evropské unie. Dále by měl znát evropské symboly, členské země Evropské unie a jejich umístění na mapě a také by měl mít přehled o ostatních mezinárodních organizacích a jejich fungování v rámci Evropy.

---

¹⁸ Více informací: *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str. 95 - 96*

1.4.3.4. Environmentální výchova ¹⁹

Cílem environmentální výchovy je dovést žáka k tomu, aby si uvědomil, dosah svých činů a činů celé společnosti v oblasti životního prostředí. Toto téma rozvíjí žákovy znalosti, které se týkají rozdílů mezi lokálními a globálními ekologickými problémy. Žák se naučí uvědomovat si své vlastní každodenní jednání a jeho následky vůči přírodě, naučí se pomáhat rozvíjet mezinárodní i místní spolupráci o zachování rázu krajiny. Prostřednictvím této výchovy se žák naučí porozumět základním pojmům, které se týkají této problematiky a dokáže vést dialog na téma životního prostředí a zlepšení jeho kvality.

Žák se tedy musí umět chovat k životnímu prostředí a přírodnímu dědictví, snaží se o zdravý životní styl a chová se zodpovědně k ochraně životního prostředí. Učitel seznámí žáky s několika základními pojmy tohoto tématu, jako je např.: ekosystém, globální oteplování, freony, apod.

1.4.3.5. Mediální výchova ²⁰

Mediální výchova je jakýmsi výchozím bodem pro poznávání ostatních oborů, protože se jedná o práci s médii a s moderními informačními zdroji. Žák se musí mezi těmito prostředky orientovat, musí si umět vyhledat požadované informace, vybrat z nich ty nejdůležitější a zpracovat je tak, aby měly přínos i pro jeho okolí.

Žák by se měl orientovat ve všech nabízených možnostech informačních zdrojů, měl by také umět posoudit jejich věrohodnost a naučit se pracovat hned s několika druhy médií dohromady. Žák by se měl naučit s médii pracovat na takové úrovni, aby dokázal splnit požadavky, které na něj klade učitel a také společnost.

Tato výchova by měla žáka naučit jednat zodpovědně ke svému volnému času a k jeho využití a pomocí dostatečného množství informací by se měl snažit zabránit stereotypům, pokud se týká některých názorů ve společnosti.

Díky intenzivní práci s informačními zdroji ve škole by mělo být pro žáka snazší uplatnit se později na trhu práce a prosadit tak své schopnosti jednat vždy na základě

---

¹⁹ Více informací: *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str. 99 - 101*

²⁰ Více informací: *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str.101 - 103*

ověřených informací a nedělat unáhlené soudy.

2. Činnostní způsob výuky

Je logické, že vzhledem k cílům, které si RVP a celá školská reforma klade, je třeba pozměnit způsob samotné výuky. Na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je zveřejněn propagační materiál určený rodičům, který podrobně popisuje, jak by měla výuka prostřednictvím RVP probíhat a jaké metody by měli pedagogové při práci s dětmi volit.²¹

„Dnes je nepochybně prokázáno, že člověk si nejlépe zapamatuje (osvojí si) to, co sám vyvodil, prakticky vyzkoušel, o čem diskutoval, co jiným vysvětloval. Proto se zařazují způsoby výuky, které nejsou pouhým předáváním hotových poznatků, ale vycházejí z aktivní práce žáků ve skupinách a z propojení poznání různých předmětů (oborů.)“

Je tedy zřejmé, že nastává přechod od učení založeného na memorování k takovým stylům výuky, které kladou důraz na aktivní činnost žáků. Takovým požadavkům nejlépe budou vyhovovat a k co nejefektivnějšímu zvládnutí učiva povedou metody jako jsou projektová metoda vyučování, kooperativní vyučování, ale také činnostní vyučování. Zmíněné způsoby výuky popíšu v příslušných kapitolách.

2.1. Činnostní vyučování²²

Tento druh vyučování je jedním z řady tvořivých učebních metod. Úkolem činnostního vyučování je probudit v žákovi touhu po dalším vědění. Žáci si sami hledají informace a na jejich základě si sami tvoří závěry. Žák se ve vzdělávacím procesu stává aktivní jednotkou, která sama uvažuje, vyvozuje závěry a ty přednese před celým kolektivem ve třídě. Žáci samovolně přecházejí od teorie k praxi, sami si na základě svých znalostí tvoří úkoly a tak samovolně své teoretické znalosti přenášejí do praxe, aniž by to činili nějakou násilnou formou.

Hlavní předností činnostního vyučování je to, že žáci použijí své znalosti na konkrétních situacích a případech, se kterými se buď setkali nebo se setkají v praxi. Tato

---

²¹ www.msmt.cz/vzdelavani

²² www.vzdelavani-ucitelu.cz

činnost pro ně tedy má naprosto individuální přínos. Žáci si tak teoretické znalosti mnohem lépe a rychleji zapamatují. Dalším kladem činnostního vyučování je vedle podpory individuality, vývoje tvořivosti, komunikace ..., také okamžitá zpětná vazba pro učitele. Ten na modelových situacích může okamžitě rozpoznat, zda žák probranou látku pochopil, či nikoliv.

2.2. Projektové vyučování²³

Projektové vyučování začíná být v dnešní době velice oblíbenou metodou výuky. Jedná se o učitelem volně řízenou formu vyučování, kdy žáci pracují ve skupinkách, které buď vznikly samovolně nebo je sestavil sám učitel. Tato metoda je časově velice náročná, protože projekty by měly být zpracovávány dlouhodoběji. Učitel musí zadat téma a společně se žáky se na něm domluvit, ale potom už by do projektu jednotlivých skupin neměl příliš zasahovat. Žáci si musí sami vyhledávat informace, zpracovávat je, vybírat ty nejdůležitější a obhájit jejich význam před skupinou, čímž tato metoda splňuje hned několik kompetencí najednou (kompetence k učení, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální ...). Po zpracování projektu je potřeba, aby žáci měli zpětnou vazbu, což znamená, že učitel a ostatní žáci musí jejich projekt posoudit a ohodnotit. Pro tuto činnost a metodu je potřeba zvolit třídu, která dokáže objektivně hodnotit své myšlenky a tvorbu svých spolužáků.

Projektová metoda podporuje tvořivost žáků a nutí je k samostatnosti v rámci skupiny. Pro učitele je zajímavé pozorovat tuto skupinu i ze sociologického hlediska, kdy zjišťuje, který žák se ujímá vedoucí role v projektu nebo který naopak zůstává ve stínu celé skupiny. V této chvíli je třeba, aby zakročil učitel, který musí dosáhnout toho, aby všichni ve skupině pracovali co nejvíce a učili se spolupráci a toleranci.

2.3. Kooperativní vyučování²⁴

Historie kooperativního vyučování sahá již do hluboké minulosti. Již v období antického Říma je známá forma výuky, kdy jeden žák učí druhého žáka nebo několik žáků najednou, což se nazývá **tutoring** (*Kooperativní učení a vyučování 2001, Praha, str.35*).

---

²³ <http://vyuka.jazyku.cz>

²⁴ Pasch, M. et alii: *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*, Praha, Portál, 1998, strana 248 – 278, Fischer, R.: *Učíme děti myslet a učit se*, Praha, Portál, 1998, strana 105 – 122
Bertrand, Y.: *Soudobé teorie vzdělávání*, Praha, Portál, 1998, strana 141 - 151

U nás je tento model znám u Jana Amose Komenského v 17.století, kdy učitel měl v průběhu výuky svoje pomocníky, kteří se věnovali menším skupinkám. Tito pomocníci měli také svého vedoucího skupiny, který se zodpovídal přímo učiteli. Učitel tak mohl zvládnout vyučovat ve třídách s velmi vysokým počtem žáků. Tento způsob učení se ukázal velice prospěšný pro vedoucí skupin (*monitori* - *Kooperativní učení a vyučování 2001, Praha, str.35*). Další, kdo se o tuto formu vyučování zajímal, byl v první polovině 20.století pedagog Václav Příhoda. Ten naopak prosazoval názor, že lidé ve skupině by neměli pracovat na stejné úrovni, ale naopak by mělo dojít k rozdělení rolí. Tato metoda měla v té době především funkci výchovnou než vzdělávací. Tuto funkci začala získávat až ve druhé polovině 20.století. Základní jednotkou ve vyučování se stala malá heterogenní skupina. Byla výhodnou zejména proto, že každý žák měl jiné zkušenosti a znalosti a s tím také jiný pohled na věc. Tyto skupiny byly heterogenní také ze sociologických důvodů. Termín Kooperativní učení se dostává do slovníků až na konci 20.století a je formulován takto: „*Jde o systém založený na principech kooperace při učení v malých skupinách. Kooperace sama, i když je cenným cílem tohoto systému, však není cílem prioritním – tím je rozvoj intelektuální a osobnostně sociální.*“²⁵

Dovednosti, které žák získává díky kooperativnímu učení, se dělí podle toho, zda jsou spíše dovednostmi k úkolu nebo k sociálním dovednostem. V následující tabulce jsou dovednosti rozděleny podle tohoto kritéria.

Tabulka č. 1: Kooperativní dovednosti²⁶

<u>Úkolové</u>	<u>Sociální dovednosti</u>
<i>Agenda skupiny</i> <i>Seřadit aktivity</i> <i>Držet se programu činností</i> <i>Umět pracovat s časovými možnostmi</i> <i>Revidovat program</i> <i>Rekapitulovat pokrok</i>	<i>Povzbuzování a oceňování</i> <i>Usilovat o účast všech</i> <i>Pracovat s emocemi a postoji všech</i> <i>Oceňování individuálních odlišností</i>
<i>Poskytování a přijímání idejí</i> <i>Vytvářet otevřenou atmosféru</i> <i>Užívat komunikativní dovednosti</i> <i>Aktivně naslouchat/Parafrázovat</i> <i>Věnovat pozornost idejí</i>	<i>Řízení skupinových procesů</i> <i>Mít pod kontrolou: porozumění, shody, neshody, účast</i> <i>Vytvářet a přidělovat skupinové role a odpovědnost</i>

²⁵ Kasíková, Hana: *Kooperativní učení a vyučování*, Praha, Karolinum, 2001, str.62

²⁶ Kasíková, Hana: *Kooperativní učení a vyučování*, Praha, Karolinum, 2001, str.110

<i>Požadovat ujasnění</i> <i>Udržovat oční kontakt</i> <i>Řešit konflikty</i> <i>Ověřovat konsensus</i> <i>Hledat důvody, proč konsensus nenastal</i> <i>Vyjádřit nesouhlas konstruktivně</i> <i>Vyjádřit nesouhlas zdvořile, proaktivně</i> <i>Stavět na nejlepších idejích</i>	
---	--

Během tohoto vyučování se žáci ve skupině podporují, pomáhají si, protože po dokončení práce se žáci hodnotí navzájem pomocí hodnotící tabulky a hodnotí se i jejich empatie a pomoc druhému.

Následující příklad uvádí hodnotící list pro skupiny, který připravil učitel (Reid, Forrestal, Cook, 1989), je jednoduchý, snadno a rychle vyplnitelný a po jejich vyhodnocení může učitel podle výsledků členy skupin vyměnit, aby tak zajistil kvalitní všem studentům.

Tabulka č. 2 : Hodnotící list pro skupiny (připravený učitelem)²⁷

	<i>ANO</i>	<i>NE</i>	<i>Poznámky</i>
1. Účastnil se každý? 2. Cítil se někdo odstrčený? 3. Přispíval každý? 4. Dominoval někdo? 5. Hádali jste se? <i>Jak jste to řešili?</i> 6. Věděl každý co má dělat? 7. Jste spokojeni s prací, kterou jste (dosud) udělali?			

²⁷ Kasíková, Hana: *Kooperativní učení a vyučování*, Praha, Karolinum, 2001, str.134

3. Situace jazykového vzdělávání v Evropě a v České republice

3.1. Výuka cizích jazyků v Evropě

Podle internetového zdroje www.eurydice.org, je v Evropské unii asi dvacet oficiálních jazyků a proto je nutné neustále rozvíjet a podporovat výuku cizích jazyků již od ranného věku dítěte. V roce 2002 se Evropská rada v Barceloně usnesla na tom, že je nutné vyučovat na školách nejméně dva cizí jazyky právě již od nejnižších ročníků. Tato organizace pravidelně každé dva roky zkoumá jazykovou situaci v Evropě a poté vždy vydává s pomocí Evropské komise publikaci, která popisuje stav výuky cizích jazyků na území našeho kontinentu.

Na území některých států Evropské unie není za oficiální pokládán pouze jeden jazyk, ale v některých případech mohou být oficiálními jazyky dokonce dva. Jedná se o regionální nebo menšinové jazyky, které jsou používány pouze na určitém území daného státu. Tento případ se týká např. Španělska nebo Itálie. Na území některých států, jako je např.: Slovensko, Nizozemsko, Bulharsko a Rumunsko, hovoří žáci do deseti let jiným jazykem doma a jiným jazykem probíhá vyučování ve škole. Tato situace je mezi evropskými státy ale spíše výjimkou. Jak uvádí zmíněný zdroj, *„patnáctiletí žáci obvykle hovoří doma i ve škole stejným jazykem. Pouze v pěti zemích (Ve Vlámském společenství Belgie (34 %), ve Španělsku (15 %), v Itálii (18 %), v Lucembursku (29 %) a v Lichtenštejnsku (21 %) mluví jiným jazykem doma a jiným ve škole přes 15 % patnáctiletých žáků.“*²⁸

Výuka jednoho cizího jazyka je povinná na území celé Evropy s výjimkou Skotska a Irska. S výukou cizího jazyka se většinou začíná již od primárního vzdělávání (Estonsko, Švédsko, Lucembursko a Island), tedy od prvního stupně základní školy, ale není to pravidlem. Na území některých států, jako jsou např. autonomní oblasti Španělska, se s výukou cizího jazyka začíná mnohem dříve, než je obvyklé. Výuka cizího jazyka je ve většině evropských států povinná minimálně po dobu povinné školní docházky. Výjimkou je pouze území Itálie a Walesu. Obecně tedy platí, že většina států se snaží zařadit výuku cizího jazyka do základního vzdělávání. Dalším obecným pravidlem také je to, že po dobu vzdělávání na základní škole je po dobu jednoho roku povinné studium dvou cizích jazyků. V některých státech (Irsko, Spojené království,

---

²⁸ <http://www.eurydice.org/ressources/Eurydice/pdf/commonpressdos/PR049CS.pdf>

Itálie) může o povinnosti výuky druhého cizího jazyka rozhodnout sama škola. Zpracování statistických údajů od roku 1998 z tohoto výzkumu ukázalo, že polovina žáků se učí alespoň jeden cizí jazyk již na úrovni primárního vzdělávání. K tomuto posunu napomohly četné reformy, které se snažily a neustále se snaží o zkvalitnění výuky cizích jazyků.

Nové členské státy Evropské unie si mohou zvolit první cizí jazyk, který se bude vyučovat během základního vzdělávání, ale není tomu ovšem pravidlem u všech členských států. Státy bývalé „patnáctky“ určily, že v jejich školách bude povinným prvním cizím jazykem angličtina. Existuje také několik výjimek. Některé evropské státy si z politických nebo z historických důvodů zvolili jiný povinný jazyk. Mezi tyto výjimky patří např. Vlámské společenství Belgie, kde se vyučuje francouzština; Lucembursko, které zavedlo výuky němčiny a francouzštiny; Finsko, kde se žáci povinně učí finštinu a švédštinu a Island, kde bylo zavedeno studium dánštiny. Nejčastěji vyučovaným jazykem v Evropských státech v primárním vzdělávání s výjimkou Belgie a Lucemburska je angličtina a v sekundární úrovni je situace stejná, kromě dalšího státu, kterým je navíc Rumunsko. Na sekundární úrovni ve výuce cizích jazyků převládá v 95% pět jazyků: angličtina, francouzština, němčina, španělština a ruština.

Na primárním stupni se hodinová dotace předmětu cizí jazyk pohybuje v rozmezí 30 až 50 hodin ročně a cizí jazyk zde, ve většině případů, nevyučuje odborník, ale učitel s všeobecným zaměřením. Na sekundární úrovni je vyučujícím ve většině případů vystudovaný odborník, někdy i rodilý mluvčí a hodinová dotace pro tento předmět činí více než 90 hodin ročně.

Následující schémata, která jsou uvedena v přílohách (příloha 3 a 4), přehledně popisují situaci ve výuce dvou cizích jazyků během základního vzdělávání v Evropě a jejich rozložení v učebních plánech a také odbornost učitelů cizích jazyků v jednotlivých evropských státech.

3.2. Výuka cizích jazyků v České republice

Největší a nejrozšířenější bariérou, která často stojí mezi dvěma lidmi, je neznalost cizího jazyka. V dnešní době je tento problém úspěšně odstraňován a znalost i několika cizích jazyků se stává ne jenom výhodou, ale také samozřejmostí a nutností pro běžný život. Tomuto trendu se musely přizpůsobit i základní školy v České republice a po vstupu do Evropské unie byly nuceny podstatně rozšířit a zkvalitnit výuku cizích

jazyků. Dříve se na našich základních školách vyučovala pouze angličtina a němčina, ale v dnešní době je tato výuka zkvalitněna a rozšířena o široké spektrum dalších jazyků. Tabulka 3 podrobně popisuje situaci výuky cizích jazyků na základních školách v letech 1995 – 2006.

Tabulka 3: Které jazyky se u nás učí²⁹

Základní vzdělávání:

<i>jazyk</i>	<i>1995/ 1996</i>	<i>1996/ 1997</i>	<i>1997/ 1998</i>	<i>1998/ 1999</i>	<i>1999/ 2000</i>	<i>2000/ 2001</i>	<i>2001/ 2002</i>	<i>2002/ 2003</i>	<i>2003/ 2004</i>	<i>2004/ 2005</i>	<i>2005/ 2006</i>
<i>angl.</i>	267270	341586	370744	390518	408679	432920	453174	473448	489073	493795	503215
<i>fran.</i>	8187	8113	7539	8744	8193	7890	8229	7189	7032	8997	7250
<i>něm.</i>	307378	374502	366050	344247	321562	298285	272330	244599	216028	185556	166808
<i>rus.</i>	1267	816	753	993	974	1035	1680	1949	2890	3947	5657
<i>špan.</i>	325	283	363	486	538	553	610	685	725	1036	1235
<i>ital.</i>	38	25	0	0	25	22	19	46	43	49	44
<i>lat.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>jiný evr.</i>	170	13	20	0	0	0	0	32	202	192	29
<i>jiný</i>	0	539	4	14	158	737	201	296	113	46	48
<i>celkem</i>	584635	700865	726526	723992	716256	717504	710539	703580	689655	667186	640651

Gymnázia:

<i>jazyk</i>	<i>1995/ 1996</i>	<i>1996/ 1997</i>	<i>1997/ 1998</i>	<i>1998/ 1999</i>	<i>1999/ 2000</i>	<i>2000/ 2001</i>	<i>2001/ 2002</i>	<i>2002/ 2003</i>	<i>2003/ 2004</i>	<i>2004/ 2005</i>	<i>2005/ 2006</i>
<i>angl.</i>	118966	112301	111474	112008	116727	127587	128631	113640	137324	137955	140563
<i>fran.</i>	16325	15772	15476	16451	17091	18898	20747	22521	24371	26500	28253
<i>něm.</i>	92698	85220	84871	84536	85192	92044	90160	91355	88810	85084	81870
<i>rus.</i>	1792	1418	1500	2937	2539	2822	3195	3971	4644	5079	5874
<i>špan.</i>	3314	3029	2851	3160	3821	4896	5368	6519	7331	8137	9393
<i>ital.</i>	746	790	700	707	778	643	811	901	701	797	769
<i>lat.</i>	12197	15519	12439	11945	11864	11784	11308	11099	10773	9403	8661
<i>klas. řeč.</i>	84	53	123	124	123	124	111	138	112	113	112
<i>jiný evr.</i>	36	29	5	4	23	32	39	4	16	2	3
<i>jiný</i>	120	24	31	33	67	82	144	107	102	99	118
<i>celkem</i>		125534	125885	125023	126485	136433	135982	140527	142166	142374	143758

²⁹ časopis Cizí Jazyky 50, 2006/2007, 2, 75-77
časopis Cizí Jazyky 44, 2000/2001 (za šk. rok 1999/2000)
časopis Cizí Jazyky 46, 2002/2003 (za šk. rok 2001/2002)
časopis Cizí Jazyky 47, 2003/2004 (za šk. rok 2002/2003) – i mezi obyvateli

3.2.1. Nejpoužívanější učebnice cizích jazyků (španělštiny) v České republice

Španělský jazyk se v České republice nevyučuje tak dlouho a proto není výběr učebnic tak široký jako u některých jiných jazyků. K nejpoužívanějším učebnicím patří především knihy:

Fiesta

**Nuevo Ven
Gente**

Chicos/Chicas

**Učebnice současné španělštiny
Uso**

Každá učebnice se snaží pokrýt široké spektrum konverzačních témat a gramatických jevů, každá je uspořádána přehledně a v barevném provedení. Ve většině

případů autoři umístili na začátek lekce vždy úvodní text, jehož obsah se shoduje s tématem celé lekce. Gramatika je od konverzačních témat oddělena buď rámečky nebo jí můžeme najít v samostatném úseku. Tím samým způsobem jsou v učebnicích uspořádána i slovíčka. Buď je autoři umístili přímo pod jednotlivé texty nebo je nalezneme na konci učebnice. Postupem času díky zájmu studentů a učitelů začala vycházet další vydání těchto učebnic a také jejich další díly, které kladly na studenty vždy vyšší nároky a vyžadovaly jejich vyšší jazykové schopnosti a znalosti. Jak je tedy zřejmé z výše uvedené tabulky, zájem studentů o cizí jazyky neustále stoupá a zvyšují se i jejich nároky na jazykové učebnice. Je tedy důležité, aby kniha splňovala jak grafickou stránku, tak i obsahovou, protože v dnešní době si studenti kladou stále vyšší cíle v oblasti cizího jazyka.³⁰ Dále by také jednotlivé lekce měly obsahovat zajímavé texty s aktuálními tématy. Texty by měly vždy odpovídat určité jazykové úrovni a slovní zásoba by měl být koncipována tak, aby žáci byli nejdříve seznámeni se základními slovíčky daného jazyka a až v dalších lekcích nebo učebnicích by si svou slovní zásobu rozšiřovali. Pro studium cizího jazyka je také důležité, aby učebnice obsahovala výklad gramatiky dostatek gramatických cvičení, ve kterých by si žák mohl daný problematický jev procvičit. Každý učitel by měl žákům poskytnout dostatek potřebných informací³¹, které by bohatě pokryly všechny požadované kompetence a tak se v dnešní době stalo pravidlem, že většina učitelů nosí do hodin různé materiály, kterými doplňuje zvolenou učebnici. Nedílnou součástí moderní učebnice cizího jazyka je také hudební CD, na kterém studenti i učitelé najdou poslechová cvičení, úvodní texty ke kapitolám namluvené rodilými mluvčími, v některých případech i namluvená samostatná slovíčka, živé dialogy, apod. Je třeba říci, že v dnešní době multikulturního rozmachu neustále vzrůstá poptávka po učebnicích, na které jsou ze strany žáků a studentů kladeny stále vyšší nároky a požadavky.

Pro vytvoření metodiky k Průřezovým tématům splňují, s přihlédnutím k jazykové způsobilosti žáků, požadavky vždy první dva díly od každé učebnice.

---

³⁰ Více informací v knize: Gruber, D.: Jak se efektivně učit cizí jazyk, Ostrava, Gruber TDP, 1992, strana 11 - 13

³¹ Kupka, I.: Jak úspěšně studovat cizí jazyky, Praha, Grada, 2007, strana 109 - 116

4. Požadavky na studenta v oblasti *Další cizí jazyk* dle RVP ZV

RVP ZV uvádí, jaké výstupní dovednosti by měl být žák na konci základního vzdělávání v předmětu cizího jazyka. Protože ale prvním cizím jazykem, který se žáci učí (a nejen v České Republice, jak jsme již viděli), je angličtina, dostává se španělština do kategorie tzv. dalšího cizího jazyka, na nějž jsou kladeny, zcela logicky, jiné nároky co se týče výstupních kompetencí. Podle RVP pro základní vzdělávání je další cizí jazyk řazen mezi Doplňující vzdělávací obory, kam dále také patří např. dramatická výchova.

Abychom měli jasnou představu, jak pokročí budou žáci a s jakou jazykovou vybaveností můžeme počítat při programování aktivit v rámci zvoleného průřezového tématu, v následující tabulce uvádím konkrétní vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *DALŠÍ CIZÍ JAZYK* pro 2. stupeň ZŠ:

Tabulka č. 4: DALŠÍ CIZÍ JAZYK³²

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

2. stupeň

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- *vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby*
- *rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám*
- *rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje*
- *rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku*
- *používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník*

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

³² *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání 2007, str. 87*

žák

- *sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů*
- *reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace*
- *napiše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět*

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- *zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace*

Učivo

- *základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování*
- *jednoduchá sdělení – adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost*
- *tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje*
- *slovní zásoba a tvoření slov – synonyma, antonyma, význam slov v kontextu*
- *základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov – věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě*

4.1. Požadavky na studenta v oblasti Cizí jazyk dle Společného evropského referenčního rámce (SERR)

Podíváme-li na charakteristiku výstupních znalostí z oblasti Další cizí jazyk, jak je definován v RVP ZV, zjistíme, že popis dosažených kompetencí je velice vágní. Důležité je vědět, že výstupní úroveň žakových znalostí by se měla pohybovat mezi A2 a B1. Nyní učitel si může pomoci tím, že zkonzultuje *Společný evropský referenční rámec*, ve kterém jsou pro popis znalostí rozvedeny a popsány mnohem podrobněji. Než uvedu tyto

podrobnější deskriptory, zmíním se alespoň ve dvou odstavcích o podstatě *Společného evropského referenčního rámce*.

Společný evropský referenční rámec je projekt, který schválila Rada Evropy a Evropský parlament, a který by měl zajistit vznik multikulturních generací. Díky tomuto projektu vznikají společné učebnice, učební plány, zkoušky a různé mezinárodní akce, které mají za úkol učinit studium cizího jazyka efektivnější, zajímavější, ale hlavně průhlednější. Dalším kladem tohoto projektu je to, že by měl také usnadnit práci lingvistům a učitelům cizích jazyků tím, že ucelí množství vzdělávacích systémů a usnadní tak mezinárodní spolupráci v této oblasti. Důsledkem tedy je i snadnější určování jazykové způsobilosti jedince a jeho následné uplatnění v dnešní Evropě. Tím, že SERR podporuje vyšší jazykovou úroveň, podporuje také vývoj celé osobnosti a tím i ostatních schopností. Studium cizích jazyků tak člověk získá znalosti z mnoha oblastí jako je např.: zeměpis, kultura, umění, dějiny, apod. Je tedy zřejmé, že studiem cizího jazyka člověk studuje hned několik oborů najednou, aniž by to byl jeho původní záměr. Úkolem učitele je, podle SERR, vychovat psychicky silného a vyspělého člověka, který se díky svým jazykovým schopnostem dokáže lépe realizovat a uspět v multikulturní společnosti.

Ve *Společném evropském referenčním rámci* jsou přesně ustanoveny a podrobně popsány jazykové úrovně od A1 až do C2, kterých by žák měl na jednotlivých stupních vzdělání dosáhnout. Ve *Společném evropském referenčním rámci* jsou formulace požadavků přesnější než v *Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání*. Popisy požadavků jsou zde uváděny pro jednotlivé činnosti (poslech, čtení, psaný text, apod.) a kompetence (gramatická, lexikální, fonetická, sociolingvistická, pragmalingvistická, apod.).

Podle *Společného evropského referenčního rámce* by žák na druhém stupni základní školy měl svými znalostmi dosáhnout úrovně A2 až B1. Co tyto stupně znamenají a jaké jazykové schopnosti vlastně skrývají, je popsáno v Tabulce 4.

Tabulka 5: Úrovně podle Společného evropského referenčního rámce³³

<i>AI</i>	<i>A2</i>	<i>B1</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozumím základním frázím a slovům 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumím jednoduchým větám 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumím většině slov každodenní slovní zásoby • rozumím příběhu v minulém čase 	<i>Poslech</i>
<ul style="list-style-type: none"> • umím se zeptat na ceny a jízdní řády 	<ul style="list-style-type: none"> • umím se zeptat na obvyklý den druhého člověka 	<ul style="list-style-type: none"> • umím pokládat obecné otázky na známá témata • umím se zeptat druhé osoby na její práci a rodinu 	<i>Pokládání otázek</i>
<ul style="list-style-type: none"> • umím poskytnout jednoduché informace 	<ul style="list-style-type: none"> • umím vytvořit jednoduché otázky 	<ul style="list-style-type: none"> • mohu se účastnit jednoduchých diskuzí • umím říci lidem, co se stane 	<i>Přesvědčování</i>
<ul style="list-style-type: none"> • umím popsat jednoduchý obrázek, říci, kde bydlím a používat jednoduché fráze 	<ul style="list-style-type: none"> • umím popsat svůj všední den 	<ul style="list-style-type: none"> • umím komentovat události • umím vyprávět příběh v minulém čase, umím jednoduše popsat svoji rodinu, vzdělání a práci 	<i>Prezentace</i>
<ul style="list-style-type: none"> • napíši krátký vzkaz a vyplním jednoduchý formulář 	<ul style="list-style-type: none"> • napíši velmi jednoduchý neformální dopis 	<ul style="list-style-type: none"> • napíši krátký neformální dopis • napíši krátký e-mail, ale musím používat kontrolu pravopisu 	<i>Psaní</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozumím jednoduchým vzkazům, plakátům a nápisům 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumím krátkým jednoduchým textům, např.: jídelním lístkům, jízdním řádům a krátkým neformálním dopisům 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumím krátkým dopisům • rozumím neformálním e-mailům 	<i>Čtení</i>
<ul style="list-style-type: none"> • umím uvést své jméno a telefonní číslo 	<ul style="list-style-type: none"> • umím se představit, pozvat někoho na drink 	<ul style="list-style-type: none"> • pokouším se udržovat konverzaci • umím odpovědět na zdvořilou žádost 	<i>Společenský život</i>

³³ www.stepbystep.cz/download/urovne_podle_ser.pdf. Plné znění SERR je k dispozici na webových stránkách MSMT.

5. Požadavky na studenty v průřezovém tématu Multikulturní výchova

Toto průřezové téma patří, podle mého názoru, k jedním z nejdůležitějších témat základního vzdělávání. V dnešní době je velice důležité, aby žák měl alespoň základní znalosti a všeobecné povědomí o odlišných kulturách, náboženství, myšlení a zvycích různých kultur. Po prostudování těchto informací by tato výchova měla žáky základních škol naučit toleranci a pozitivnímu pohledu na lidi kolem sebe a co je nejdůležitější – pohledu na sebe sama.

Podle *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání* by žák měl nejdříve poznat své vlastní kulturní prostředí a jeho historii a až poté by se měl naučit pochopit kultury ostatních národů. Jedním z cílů tohoto průřezového tématu je najít společné znaky v různých kulturách a tyto znaky představit a vysvětlit žákům. Na základě získaných znalostí by se žáci měli naučit toleranci k ostatním národnostem a jejich kultuře a náboženství. Také by se měli naučit poznávání pro ně cizích osob bez předsudků a strachu z neznámého. Žák by si měl dokázat utvořit vlastní názor na osobu nebo národnost na základě svých znalostí a na základě zkušenosti a hlavně by neměl mít strach vyjádřit své případné pochyby nebo nejistotu.

Prvním místem, kde se žáci střetnou s odlišnými kulturami, je ve většině případů škola. Dá se tedy říci, že jedním z cílů multikulturní výchovy je vybudovat ve škole přijatelné prostředí pro všechny žáky, pro učitele, ale i vybudovat dostatečně silnou spolupráci s rodiči, kteří by i při běžné komunikaci v domácnosti měli podporovat snahu této výchovy ve škole. Pro žáky je právě škola nejvhodnějším prostředím, kde mohou poznat příslušníky rozličných etnických skupin a národností a povinností učitele je, aby žáka seznámil s charakteristickými znaky těchto skupin a hledal mezi nimi společné body.

Podle *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání* souvisí Multikulturní výchova i s další průřezovými tématy, prolíná se s nimi nebo je naopak doplňuje. Mezi tato témata patří, např.: Člověk a společnost, Jazyk a jazyková komunikace, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura a Člověk a zdraví. S Multikulturní výchovou souvisí také téma Člověk a příroda, kdy žák získává zeměpisné znalosti a také okrajové informace o kulturách a zvycích různých národů.

V *Rámcovém vzdělávacím programu* se dále uvádí, že k cílům Multikulturní výchovy patří, např.: naučit žáka orientovat se v množství kultur a náboženství v našem

okolí, respektovat práva ostatních a znát svá vlastní, dokázat využít poznání jiných kultur ve svůj prospěch i ve prospěch druhých, považovat za samozřejmé, že všechny rasy jsou rovnoprávné a na stejné rovní, všichni lidé mají stejná práva bez ohledu na rasovou příslušnost, tolerovat zvyky odlišných skupin, nést zodpovědnost za své činy vůči jiným lidem, snažit se zamezit vzniku xenofobie a v neposlední řadě se žáci také naučí význam některých pojmů, jako např...: kultura, xenofobie, diskriminace, etnická skupina, národnost, netolerance, rasismus ...

Žáci by si také měli upevnit své hodnoty a názory. Díky Multikulturní výchově by se tedy měli naučit zaujmout tolerantní postoj k ostatním kulturám a vybudovat si vůči nim respekt, vybudovat si svůj vlastní systém hodnot a odlišnost nechávat jako negativum, ale jako možnost poznat něco nového a přiučít se něčemu jinému, rozeznat projevy rasismu a dokázat jim zamezit a v neposlední řadě si uvědomit, že každý občan v demokratické společnosti se podílí na vztazích mezi lidmi.

Každé průřezové téma má také své tematické okruhy. Ani Multikulturní výchova není výjimkou, ale určité specifikum v tomto případě přece jenom má. Tematické okruhy tohoto tématu podléhají momentální situaci ve třídě, ve škole nebo ve městě. Během školního roku se tedy dají pozměnit, upravit nebo dokonce zcela předělat. Provedení jednotlivých okruhů také závisí na vztahu učitele a žáka a na vztazích mezi žáky samotnými. Rámcový vzdělávací program vymezuje pět základních tematických okruhů, mezi které patří např. **Kulturní difference**, která vyzdvihuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho rasovou nebo národnostní příslušnost. Dále se zde žáci naučí o kultuře všech etnik, které žijí v místě školy nebo jeho bydliště a také by se měli naučit respektu a rasové toleranci. Dalším tematickým okruhem jsou **Lidské vztahy**, které žáka naučí spolupracovat s jinými lidmi bez ohledu na jejich etnickou nebo kulturní příslušnost. Žáci se dále naučí toleranci i vůči jiným generacím a také se naučí obohacovat se jejich zkušenostmi a znalostmi. Žák základní školy by se již měl orientovat v mezilidských vztazích a měla by mít vybudované své pevné místo v sociologických skupinách, které jsou pro něj známé (rodina, škola, kamarádi, zájmové kroužky). Z tohoto bodu je zřejmé, že žák musí zvládnout společenské normy a pravidla slušného chování, která musí uplatňovat ve svém okolí. Žák by se měl naučit spolupracovat s naprosto odlišnými lidmi, hledat s nimi společné zájmy a kulturní znaky a znovu tak projevit empatii, toleranci a solidaritu. Navazující oblastí je **Etnický původ**. Tento tematický okruh má mít pro žáky spíše informativní charakter, kdy se

žáci seznámí se základními pojmy a jejich významem. Dále seznámí se všemi druhy etnických skupin, které žijí na našem území a naučí se je rozlišovat. Během tohoto tematického okruhu se také naučí rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a snažit se je potlačovat. **Multikulturalita**, další tematický okruh, je vlastně klíčovým okruhem. Jedná se o to, aby se žáci naučili obohacovat ze života v multikulturní společnosti, aby dokázali zaujmout postoj k odlišnostem, aby dokázali komunikovat cizími jazyky v různých prostředích a aby tyto jazyky považovali za rovnocenné. Posledním tematickým okruhem je **Princip sociálního smíru a solidarity**. Po absolvování tohoto tématu by se žák měl snažit potlačovat projevy rasismu ve svém okolí, měl by být seznámen se základními dokumenty o lidských právech a orientovat se v nich a také by neměl mít předsudky vůči rozdílným etnickým skupinám. Žák by se tedy měl naučit nést odpovědnost za své jednání a chovat se tolerantně a solidárně ke svému okolí bez ohledu na to, jaké etnické skupiny je příslušníkem.

Cílem Multikulturní výchovy tedy je vychovat tolerantní, dostatečně informovanou a morálně vyspělou bytost, která bude schopna žít v dnešním sociokulturním prostředí bez předsudků. Tyto osobnosti by si naopak měly vážit toho, že žijí v etnicky tak bohaté společnosti, protože i jim to přinese užitek ve formě zkušeností a zážitků.

6. Návrhy aktivit k tématu Multikulturní výchova

Pro učitele cizího jazyka není jednoduché vytvořit návrhy na aktivity, které povedou k úspěšnému vysvětlení a pochopení smyslu předmětu Multikulturní výchova. Je nutné, aby učitel při svém výběru zohlednil úroveň jazykových schopností žáků základní školy, která se podle Společného evropského referenčního rámce pohybuje v rozmezí A2 až B1. Tato jazyková úroveň pravděpodobně nedovolí složitější aktivity, které jsou náročnější jak na slovní zásobu, tak také na gramatické znalosti žáka. Učitel tedy musí citlivě zohlednit složitost vybrané aktivity a její přínos pro výuku průřezového tématu (Multikulturní výchovy).

Jaké má tedy učitel při výběru vhodných aktivit možnosti? V první případě se nabízí práce s učebnicí, dále může učitel využít vlastních materiálů a v poslední řadě je princip multikulturality zpracován v programech tzv. jazykové propedeutiky. V následujících podkapitolách si blíže vysvětlíme tyto tři možnosti.

6.1. Analýza učebnice *Nuevo Ven 1*

Učebnice španělštiny *Nuevo Ven 1* vyšla v České republice již ve čtvrtém vydání a patří k nejvíce používaným učebnicím tohoto jazyka u nás. Tato kniha odpovídá jazykové úrovni A1 až A2 a od samého začátku je psána ve španělštině, což je jejím nesporným kladem. Žák si rychleji přivykne na nový cizí jazyk a je tak nenásilnou formou nucen studovat pilně už od samého začátku, aby si dokázal přečíst a přeložit zadání jednotlivých cvičení nebo nadpisy k textům. Učebnice *Nuevo (Libro del alumno) Ven* je rozdělena do patnácti lekcí. Každá lekce se jako ucelená část týká jednoho tématu, které je vždy doprovázeno mnoha cvičeními a konverzačními tématy. Na konci každého celku je také krátká gramatická část s výkladem některých gramatických jevů. Na konci učebnice můžeme najít slovníček a dvě poslechová CD, která pokrývají cvičení ve všech lekcích. Součástí této knihy je také pracovní sešit (*Libro de ejercicios*), který obsahuje další aktivity na procvičení probrané látky. Ani pracovní sešit není výjimkou a jeho doplněk tvoří také CD a klíč ke všem cvičením.

Tato učebnice pokrývá všechna základní témata, která by začátečník měl zvládnout. Při analýze této učebnice jsem vybírala cvičení, která se svým obsahem vztahují k tématu Multikulturní výchova, a která by odpovídala jazykové úrovni žáků na základní škole. Dalším hlediskem, při výběru cvičení, pro mě byla využitelnost

slovní zásoby v praxi a také míra obsažených gramatických jevů. Po prostudování této učebnice musím konstatovat, že ačkoliv je její jazyková úroveň A1 až A2, zvolila bych v případě některých cvičení výuku v českém jazyce. Jsou to převážně cvičení, která se týkají spíše znalostí o španělsky mluvících zemích, o jejich kultuře a zvycích.

6.1.1. Aktivita č. 1³⁴

Jako první aktivitu jsem zvolila cvičení z první lekce učebnice Nuevo Ven. Jedná se o názvy španělsky mluvících zemí na území Latinské Ameriky a o jejich hlavní města.

Nejprve by se žáci měli s pomocí geografické mapy seznámit se všemi státy, ve kterých je oficiálním jazykem španělština. Učitel by měl seznámit žáky s názvy států jak v českém jazyce, tak i ve španělském. Na názvech států ve španělštině by si žáci procvičili nejen správnou výslovnost, ale také pravopis, protože učitel může vždy vyvolat jednoho žáka, říct mu název státu ve španělštině a žák by slovo napsal na tabuli. Tak by vznikl seznam, na kterém by byly napsány všechny španělsky mluvící země Jižní Ameriky.

Dalším krokem by bylo doplnění hlavních měst. Nejdříve by učitel zakryl geografickou mapu a žáci by ke státům na tabuli doplňovali názvy hlavních měst, které znají. Až poté by učitel použil geografickou mapu, podle které by si žáci ke státům doplnili chybějící hlavní města. Do tabulky v učebnici by si žáci zaznamenali zjištěné údaje a tím by si ještě jednou procvičili probranou látku. Podle mého názoru by bylo vhodné ke každému státu doplnit typického znak (jídlo, svátek, památky, historickou událost, osobnost, zemědělské plodiny, atd.), aby žáci měli ucelenější představu o Latinské Americe, a aby si polohu a názvy států a jejich hlavních měst lépe pamatovali.

V další hodině by učitel zpětnou vazbou zjistil, kolik informací z minulé hodiny si žáci zapamatovali. Pod pojmem zpětné vazby si představuji např. to, že učitel by zadal slepou mapu Jižní Ameriky a žáci by museli zakreslit polohu a hlavní města všech států, které si zapamatovali. Poté by si žáci vyměnili v lavici slepé mapy mezi sebou a navzájem by si je opravili.

Tuto aktivitu bych nehodnotila známkami všem žákům. Je třeba přihlídnout k tomu, že se jedná o první lekci a špatnými známkami by u některých žáků mohlo

---

³⁴ Viz příloha č. 5

dojít k demotivujícímu účinku, což dobrý učitel nesmí připustit. Jedničkou bych ohodnotila pouze tři nejlepší žáky.

Závěrečným krokem této aktivity by mohlo být například zpracování referátů o jednotlivých zemích nebo by žáci mohli ve skupinkách vypracovat o vybrané zemi obrazové projekty, které by si vystavili na nástěnce ve třídě. S ohledem na jazykovou úroveň žáků by bylo vhodné, aby referáty i projekty byly zpracovány v českém jazyce. Tato aktivita by měla trvat asi 1,5 vyučovací hodiny. Referáty by potom probíhaly vždy na začátku dalších hodin, trvali by asi 10 až 15 minut a byly by hodnoceny známkou.

6.1.2. Aktivita č. 2³⁵

Další aktivita, která podpoří rozvoj Multikulturní výchovy ve školách se, podle učebnice Nuevo Ven, jmenuje *Hábitos alimenticios* a najdeme ji v páté kapitole. Cílem Multikulturní výchovy je poznávání a sblížování všech národností. Všeobecnou pravdou je, že většina států si, kromě jiného, zakládá na své kuchyni a na národních pokrmech, a proto jsem zvolila právě tuto aktivitu (cvičení 2). Tato aktivita by byla cílem dvou až tří vyučovacích hodin a vyžadovala by i domácí přípravu žáků. Tato příprava by spočívala v tom, že žáci by si museli doma přečíst text v učebnici a vyhledat si neznámá slovíčka. Ve škole by si potom celý text přečetli znovu. Nejdříve by četl učitel, aby žáci slyšeli správnou výslovnost a poté by byli vyvolávání žáci. Následoval by překlad textu a výklad neznámých slovíček. Pokud by žáci měli nějaké pochybnosti s obsahovou nebo s gramatickou stránkou, učitel musí podat dostatečně podrobné informace.

Pomocí dalšího cvičení (cvičení 3), které na předchozí text navazuje, by si žáci ověřili, zda porozuměli informacím, které měli možnost si přečíst. Učitel může žákům rozšířit slovní zásobu o další druhy jídla nebo o názvy nápojů a poté by se mohlo postupovat jako u předchozí aktivity, tzn. žáci by ve skupinkách vypracovali projekty o španělských národních jídlech. V tomto případě by hodinová dotace pro tento druh aktivity musela být vyšší. V druhém případě by si žáci jednotlivě každý zvlášť zvolili jakýkoliv stát a v českém jazyce by zmapovali jeho národní jídla. Do španělského jazyka by přeložili pouze název státu, jeho hlavního města jednoho nejtypičtějšího

---

³⁵ Viz. příloha č. 6

pokrmu. Pro žáky by bylo samozřejmostí z předchozích hodin, vedení vlastního slovníčku a automatické zapisování neznámých slovíček a slovních spojení.

V další hodině by učitel formou zkoušení zopakoval informace z textu v učebnice. Zkoušení by probíhalo částečně ve španělštině, kdy by žáci měli naučené fráze (*např.: gazpacho .....es una sopa fría de tomate, paella ..... es un plato de arroz, no casi cualquier cosa, cebiche .....es pescado o marisco marinado en jugo de limón verde, fabada .....un guiso a base de alubias, apod.*) a procvičili by si tak slovní zásobu. Učitel by jim vždy ukázal obrázek s pokrmem, žák by jídlo pojmenoval a řekl by naučenou frází.

Přínosem tohoto tématu pro studenty je to, že mají šanci seznámit se s kulturou stravování ostatních států, ať už na základě vlastní zkušenosti nebo díky skupinovým projektům které si navzájem představí v hodině. Pokud tedy mluvíme o národních jídlech, mluvíme o jednom z témat, které je společné všem státům, a o kterém by měli mít alespoň hrubý přehled i žáci základních škol.

6.1.3. Aktivita č. 3³⁶

Další činností jsem propojila práci s knihou (*Libro del alumno*) a s pracovním sešitem (*Libro de ejercicios*). Jedná se o popis osob, který je v učebnici Nuevo Ven obsažen v šesté lekci. Tato aktivita by byla pouze dílčí činností ve vyučovací hodině a bylo by vhodné jí věnovat 15 až 20 minut. V šesté lekci žáci samozřejmě nejsou schopni konverzovat na toto téma v cizím jazyce, a tak by bylo vhodné nejprve uvést téma v mateřském jazyce. Žáci by se za pomoci učitele seznámili se všemi lidskými typy a ujasnili by si jejich charakteristické znaky. Dále by se žáci seznámili se slovní zásobou, která je nutná k popisu osoby tak, že by si nejprve přečetli úvodní text k lekci a vyhledali by v něm slovíčka, která souvisí právě s tímto tématem a vysvětlili by si jejich význam. Poté by každý jednoduchými větami popsal svého souseda a ostatní by museli dávat pozor, zda popis odpovídá realitě.

Dalším krokem by byla konečně práce se cvičeními v učebnici. Žáci by se nejprve věnovali cvičení 2, ve kterém jsou umístěny obrázky osob a pod nimi v rámečku jejich popisy. Tyto popisy však nejsou ve stejném pořadí jako fotografie a úkolem žáka je přiřadit ke každému obrázku správný popis. Žáci by si nejprve přečetli

---

³⁶ Viz. aktivita č. 7

krátké popisy osob, přeložili si neznámá slovíčka a nakonec by přiřadili vždy správný popis ke každému obrázku.

K lepšímu zapamatování látky by ještě posloužil pracovní sešit (*Libro de ejercicios*), kde můžeme najít doplňovací cvičení na stejném principu jako bylo to v učebnici. V řadě vedle sebe jsou umístěny obrázky čtyř osob a žáci je musí popsat. Tuto aktivitu bych, vzhledem k časové náročnosti, zadala jako domácí úkol. Tato činnost by se dala doplnit ještě o další možnost. Každý žák by měl za úkol přinést do školy obrázek nějaké osobnosti. Tyto obrázky bychom dali dohromady a každý žák by si vylosoval jeden tak, aby to nebyla ta fotografie, kterou přinesl. A následoval by stejný postup jako při práci s pracovním sešitem. Každý žák by měl za úkol popsat v několika minutách osobnost na obrázku, pouze s tím rozdílem, že by popis osoby měl pouze ústní formu.

6.1.4. Aktivita č. 4³⁷

Čtvrtá aktivita se jmenuje *Fiestas en España e Hispanoamérica* a žáci se nacházejí na úrovni osmé lekce. Jedná se o podobnou aktivitu, jaká již byla v páté lekci a i postup výuky bude velmi podobný. Toto téma by pokrylo 2 vyučovací hodiny a jeho výuka by probíhala spíše v českém jazyce. Hodinu by učitel zahájil uvedením to tématu, tzn. začal by si s žáky povídat o českých svátcích a zvycích. Pokud by byl ve třídě někdo jiné národnosti než české, seznámil by své spolužáky se svátky svého národa. Postupně by se učitel přesunul na svátky ve Španělsku a v Latinské Americe. Poté by si žáci přečetli a přeložili text a pod obrázky by doplnili názvy svátků.

Dalším bodem v této hodině by bylo cvičení 3, ve které mají žáci za úkol pospojovat názvy svátků a čas a místo konání. Tyto svátky (*San José, San Fermín, Inti Raymi, Danza de los hombres voladores*) by žáci mohli porovnat se svátky v ostatních zemích.

Na konci první hodiny by se žáci rozdělili do čtyř skupin a v těchto skupinách by o vybraném svátku zpracovali referát. Cílem druhé hodiny by byla prezentace těchto referátů před spolužáky. Učitel by hodnotil tuto aktivitu za obsahovou stránku, ale i za snahu.

---

³⁷ Viz. příloha č. 8

6.1.5. Aktivita č. 5³⁸

Další cvičení je součástí dvanácté lekce učebnice Nuevo Ven a vyžaduje tak již vyšší jazykovou úroveň žáků. Tato aktivita by byla pouze dílčí náplní celé hodiny o cestování, mělo by se jí věnovat asi 25 minut. Žáci by si nejprve prohlédli vlajky některých zemí Latinské Ameriky, přečetli by si udané informace a přeložili by si informace pod obrázkem. Poté by se věnovali cvičení, které je pod obrázkem a to by zpracovala celá třída společně. Tato aktivita by vyžadovala přípravu učitele, který by pro tuto hodinu zajistil počítačovou učebnu. Žáci by vyhledali vlajky zemí, které by je zajímali a připsali by k nim stejné informace jako byly uvedeny v učebnici. Tento úkol by zpracovávali ve dvojicích. Každá dvojice by před ostatními spolužáky představila svou zemi, aniž by prozradila její název a ostatní by hádali, o jakou zemi se jedná. Tato aktivita by zůstala bez známkového ohodnocení.

6.1.6. Aktivita č. 6³⁹

Poslední aktivita se nachází v patnácté, tedy v poslední lekci učebnice Nuevo ven a její realizace by probíhala ve španělském jazyce. Tato aktivita by byla cílem jedné vyučovací hodiny a učitel by ji hodnotil plusem nebo malou jedničkou pouze u několika neaktivnějších žáků. Žáci nejdříve musí doplnit do textu odpovídající tvar slovesa v minulém čase z tabulky pod obrázkem a poté by si každé sloveso společně v minulém čase vyčasovali. Dalším krokem by opět byla četba a překlad textu a vyhledání nových slovíček.

Poté by žáci postupovali stále podle učebnice a vpracovali by cvičení 3. Ve skupinkách po čtyřech žácích by si zvolili vždy jednu osobnost odlišné národnosti (historickou osobnost, politika, sportovce, umělce ...) a postupovali by podle zadání tohoto cvičení: *PRACTICA en grupos. Piensa en un personaje famoso. Tus compañeros tienen que preguntar datos de su vida y adivinar quién es el personaje.*

Skupina, která by představovala svoji osobnost, by směla odpovídat pouze ano/ne a která skupina by uhodla jméno osobnosti, pokračovala by s reprezentantem svého státu.

---

³⁸ Viz. příloha č. 9

³⁹ Viz. aktivita č. 10

6.2. Ostatní materiály

Učitel by během výuky cizího jazyka měl využít také jiných materiálů, než je učebnice nebo pracovní sešit. Aktivity z těchto materiálů by byly pro žáky zpestřením a obměnou výuky. Žáci by si také neměli zvykat na jeden druh učebnice a měli by se naučit orientovat se i v jiných učebnicích a učebních materiálech. Najít knihu, která by byla plná her ve španělštině, je téměř nemožné. Učitel španělského jazyka musí tedy být multikulturním člověkem a aktivity pro své žáky musí čerpat z knih, které jsou věnované jinému jazyku a obměnit je. Dnes může učitel využít internetu, kde má k dispozici jednak autentické materiály, kterými může doplňovat výuku, nebo se může inspirovat již vypracovanými aktivitami na webových stránkách španělských institucí, které se zabývají šířením a výukou španělštiny a podporují učitele již zpracovanou metodikou, viz např. portály *Instituto Cervantes* a *Cuadernos Cervantes*.

6.2.1. Inspirace z didaktických příruček pro jiné cizí jazyky

Další aktivity jsem čerpala z knihy *Němčina plná her*, která je určena pro děti předškolního a mladšího školního věku. Je nutné ale říci, že aktivity v ní jsou často jazykově náročnější, než je označily autorky. Kniha je podle druhů aktivit rozdělena do třinácti oddílů (*Stolní hry a karty vlastní výroby, Hrátky s písmenky, Jazykové hry s tajemstvím, Psaní jako hraní, Zábavné opakování učiva ...*) a v každém oddílu najdeme hry různé obtížnosti. Všechny tyto hry bych zařadila vždy na konec hodiny, aby se děti odreagovaly a aby si zábavnou formou zopakovali probranou látku.

6.2.1.1. Aktivita č. 1⁴⁰

První hra, kterou jsem vybrala, se jmenuje **Molekuly** a spočívá v tom, že učitel pustí rádio a děti se pohybují dokud hraje hudba. Najednou učitel rádio vypne a řekne nějakou číslovku. Podle toho, jaké číslo učitel řekne, žáci vytvoří rychle skupiny. Ten, kdo se nestihne zařadit do nějaké skupiny, vypadává. Aby tato hra měla nějaký smysl pro Multikulturní výchovu a pro španělštinu, měl by učitel říkat číslovky ve španělském jazyce a navíc by ještě řekl španělsky jméno nějakého státu. Děti by podle číslovky utvořily skupiny a co nejrychleji by musely vymyslet tolik typických znaků

---

⁴⁰ Podle: Hanšpachová, J., Řandová, Z.: *Němčina plná her*, Praha, Portál, 2006, strana 17

zmíněného národa, kolik byla řečená číslovka. Která skupina by byla první a měla typické znaky správně, vyhrála by. Kdo by se nestihl k nikomu připojit nebo kdo by nevymyslel dostatek informací, vypadl by ze hry. Nejméně úspěšná skupina by musela do příští hodiny připravit krátký referát o vítězném národu a nejúspěšnější skupina by získala plus.

6.2.1.2. Aktivita č. 2⁴¹

Další hra se jmenuje *Čtyři domečky* a podle knihy *Němčina plná her* v ní jde o procvičení přídavných jmen. Místnost se buď provázkem nebo křídou rozdělí na čtyři části a každá část by symbolizovala jeden národ. Žáci by si vybrali, jaké čtyři státy chtějí mít ve hře a nakreslili by si k nim vlajky, které by položili do středu každého „domečku“. Od této chvíle by hra probíhala ve španělštině. Žáci by se pomocí rozpočítávání rozdělili do jednotlivých domečků a učitel by zatím na zem položil papírky s názvy typických španělských jídel, tanců, zvyků, svátků, měst, atp. a zvolený zástupce každého domečku si vylosuje jeden papírek. Celá skupina by se měla poradit o tom, jak slovo na lístečku nejlépe specifikovat, aby ho uhodly další skupiny. Cílem každé skupiny prostřednictvím zástupce je tedy popsat vylosované slovo co nejlépe, aby ostatní skupiny uhodly, o čem zástupce mluví. Pokud někdo z ostatních domečků uhodne, pokračuje se svým slovem a skupina, která předváděla předchozí slovo, získává bod. Na konci soutěže je možné probrat jednotlivá slova podrobněji na základě vlastních zkušeností a vítězná skupina by měla být opět odměněna ve formě plusu nebo malé jedničky.

6.2.1.3. Aktivita č. 3⁴²

Poslední hrou, která by byla inspirována touto knihou, je hra s názvem *Obrázky na dlani*, která by celá probíhala ve španělštině. Žáci si na papír obtáhnou obrys svých rukou a do jedné dlaně napíší *me gusta* nebo *quiero* a jejich úkolem je zapsat do prstů, co mají rádi. Abychom splnili téma Multikulturní výchovy, musí do prstů vpisovat pojmy, které souvisí s národnostmi, jejich zvyky, s chováním lidí v dnešní společnosti, apod. Do druhé dlaně žáci napíší opak, tedy *odio* a do prstů vpisují slova, která

---

⁴¹ Podle: Hanšpachová, J., Řandová, Z.: *Němčina plná her*, Praha, Portál, 2006, strana 38

⁴² Podle: Hanšpachová, J., Řandová, Z.: *Němčina plná her*, Praha, Portál, 2006, strana 87

symbolizují, co nenávidí. Tato slova opět musí souviset se společnostmi a měly by se tam objevit pojmy, jako je rasismus, války, diskriminace ... Ještě než začnou žáci psát, je třeba je upozornit, že se jedná o slova, která budou ve čtvrtém pádě, a měli by si tedy uvědomit také gramatická pravidla. Žáci by si sami rozhodli, zda chtějí svá slova přečíst ostatním nebo si je nechat pro sebe a pouze se nad nimi sami zamyslet.

6.2.2. Publikace *Najít nový domov - Integrace uprchlíků v Evropě*

Tato publikace je určena pro čtenáře od čtrnácti do osmnácti let a dále také pro studenty zeměpisu, společenských věd, sociologie a cizích jazyků. Cílem této publikace je přiblížit mladým lidem situaci uprchlíků ve světě, jejich způsob života a jejich možnosti. Po přečtení tohoto materiálu by žák měl být schopen přijmout uprchlíka, zaujmout k jeho situaci empatický postoj a dokázat tomu člověku pomoci. Praktickým výstupem této příručky je hra, která přispívá k rozvoji multikulturního citění. S ohledem na jazykovou úroveň žáků základních škol by hra probíhala v češtině, případně by učitel mohl poskytnout vybranou slovní zásobu, např. uprchlík, mina, azyl, atp.

6.2.2.1 Hra *Cesta do bezpečí*⁴³

Díky této hře by si žáci měli uvědomit, jakým překážkám musí uprchlík na své cestě čelit a co vše musí absolvovat, aby obdržel statut uprchlíka. Tato hra by byla výukovým cílem celé hodiny a nebyla by nijak hodnocena.

Třída by se měla rozdělit po čtyřech účastnících a každá skupina bude potřebovat vlastní balíček karet a herní plochu. Všechny skupiny by měly mít hrací kostku a každý člen pomyslné rodiny by měl mít počítadlo, pero a kousek papíru. Každý člen skupiny bude hrát roli somálské rodiny. Ta se skládá z těchto členů:

Omar Hassan Abdullah – otec, 40 let

Amina Hakim Jama – matka, 38 let

Mohammed Omar Hassan – chlapec, syn výše uvedených rodičů, 17 let

Aysha Omar Hassan – dívka, dcera výše uvedených rodičů, 15 let

---

⁴³ Citace z: *Najít nový domov*, Rada pro uprchlíky spojeného království, 1998, strana 22 – 25), viz. příloha 11

Rodina žije v somálském Mogadišo, jejich dům byl ale v bojích zničen, a tak se rozhodli odejít. Hra začíná tím, že všichni členové rodiny sestaví seznam deseti věcí, které by s sebou chtěli vzít na cestu. Měly by to být věci, které člověk snadno unese. Aby mohli vůbec hru začít, musí studenti hodit šestku. Po skončení hry by měli studenti diskutovat o nebezpečí, které je na cestě potkalo a co se ze hry dověděli o zkušenostech uprchlíka.

6.3. Princip multikulturality v programech jazykové propedeutiky⁴⁴

Evropská unie si stanovila za cíl chránit jazykovou a kulturní rozmanitost kontinentu tím, že bude veřejnost motivovat k tomu, aby se kromě běžně používaných cizích jazyků učila i jazyky méně známé. Došlo by tak k postupnému zachovávání všech historicky dochovaných odlišností pro další generace. Roku 2001, což je rok Evropských jazyků, bylo zdůrazněno, že je potřeba dále rozvíjet jazykovou kulturu na tomto kontinentě.

V rámci projektu *Sokrates – Lingea* vznikl projekt, který se nazývá **Brána jazyků (Janua Linguarum/JaLing)**. Název tohoto projektu je odvozen od didaktické metody Jana Amose Komenského, který říkal, že dětem by se měly ke komunikaci otevírat brány. Smysl tohoto projektu spočívá v tom, že by výuka probíhala ve všech jazycích. Důraz by nebyl kladen jenom na několika jazyků a šlo by o vytvoření mnohojazyčných skupin.

*Tento nový směr v didaktice cizích jazyků se začal rozvíjet od počátku 80. let v řadě evropských zemí. U jeho zrodu stála skupina britských odborníků v čele s Erickem Haw kinsem. Na jejich práci navázali na počátku 90. let Francouzi, v Grenoblu se utvořila skupina kolem profesorky Louise Dabčne, v Dijonu skupina vedená Ghislaine Hassovou a v Paříži skupina Michela Candeliera. V Německu našel tento směr ohlas např. na Pädagogische Hochschule ve Freiburgu kolem Ingelore Oemen-Welke, kterou inspirovalo prostředí dětí z rodin imigrantů. V Rakousku ve Štýrském Hradci vznikly projekty **Begegnung mit Sprachen in der Grundschule** a **Sprach und Kulturerziehung**. Největší ohlas byl zatím zaznamenán ve Švýcarsku. Oficiálním rozhodnutím tam byla vyzvána skupina odborníků k vypracování pomůcek a k*

---

⁴⁴ Zdroj: http://www.fraus.cz/ep/cizi_jazyky/45/2/fenclova_otevirani.htm, FENCLOVÁ, M.: *Proč se ve školách nedaří pluralitě vyučovaných cizích jazyků*. *Cizí jazyky* 42, 1998/99, 3-4, s. 60-62.

proškolení učitelů prvního stupně školy tak, aby se jazyková propedeutika stala od roku 2002 součástí kurikulí na ZŠ (v první fázi zatím ve frankofonních kantonech).

V anglických publikacích se pro tento typ propedeutiky prosadil termín *language awareness*, francouzské prameny uvádějí výraz *éveil aux langues/éveil aux langues*, popř. *ouverture aux langues* a v německých textech nacházíme termín *Sprachaufmerksamkeit*.

Roku 1997 se do tohoto projektu zapojila i Česká republika a přistoupila tak tedy na to, že žáci základních škol budou vyrůstat a učit se v mnohojazyčném prostředí, což by opět podpořilo kvalitnější výuku multikulturní výchovy na českých školách.

Vlivem neustále se zvyšující migrace obyvatelstva přestávají být jazyky izolovány hranicemi jednotlivých území, ale naopak se mísí. Jenom na tak malém území jako je Česká republika můžeme najít hned několik aktivních jazyků. Vedle oficiálního jazyka, kterým je samozřejmě čeština, se na našem území vyskytuje romština, vietnamština, polština, slovenština, ruština, ukrajinština, němčina, atp. A je proto potřeba i u nás rozvíjet mnohojazyčnou výuku.

V tomto případě by měla pedagogům pomoci právě jazyková propedeutika, která si klade za cíl vytvářet u žáků pozitivní postoje k jazykově rozmanité společnosti. Žák by se měl naučit učit se cizím jazykům a dokázat žít v multikulturní společnosti. V praxi by se žáci například naučili barvy v několika jazycích a porovnávali by je z morfologického hlediska:

čeština: zelený - zelená, černý - černá (ý - á)

italština: azzuro - azzura, nero - nera (o - a)

angličtina: green - green, black - black (x = x)

Nejnovější česká publikace z oboru didaktiky cizích jazyků se jmenuje *Výuka cizích jazyků na prahu nového století* (I., II.) a jejím autorem je Lubomír Ries.

7. Resumen de la tesis de diploma

La enseñanza de las lenguas extranjeras es muy importante en el mundo actual.

La República Checa entró en el año 2004 en La Unión Europea y desde esta época es más importante que antes desarrollar y mejorar la calidad de la enseñanza de las lenguas extranjeras. En el año 1999 tuvo efecto en La República Checa la reforma de la educación bajo el nombre “El libro blanco” y desde entonces fue cambiando el sistema educativo en nuestro país. A partir de este momento fue más importante enseñar a los alumnos a comunicarse y cooperar con otra gente y saber trabajar con varios recursos de las informaciones. Según este documento los alumnos van a saber expresar su opinión sin las influencias circundantes y también tienen que preparar para la discusión muchos argumentos encontrados anteriormente en algunos recursos. Otro punto positivo de la reforma es p.e.: el incremento de la motivación de los alumnos, la creación del ambiente agradable en la escuela, la evaluación de alta calidad, el uso de la evaluación oral y de los métodos modernos, la importancia al desarrollo de la individualidad del alumno y la cooperación con los expertos de la pedagogía. Esta reforma tendría que asegurar también el aprovechamiento mejor de los futuros trabajadores en el mercado del trabajo e insertarlos en el mundo adulto. Los alumnos primeramente tienen que portarse bien en la sociedad y saber ser responsable por sus hechos. Es importante decir que fue revisada toda la estructura de la educación (los planes educativos, la evaluación de los alumnos, los métodos educativos, muchas pretensiones tanto a los alumnos como a los maestros, la cooperación de los maestros de todas las asignaturas y la forma internacional de los exámenes finales) para el aprovechamiento mejor de los alumnos en su vida futura.

Este trabajo describe la parte teórica y práctica de la reforma de la educación en La República Checa y también propone algunos ejemplos de actividades divertidas para los maestros de la lengua extranjera y para los alumnos que trabajan según el Programa general de la educación básica.

La meta final de la tesis es elegir un Tema transversal del Programa general de la educación básica y crear la metodología para su realización gracias a los manuales que se pueden encontrar en La República Checa. Al trabajar con el Tema transversal es importante atender al nivel lingüístico del alumno y del manual de la lengua extranjera.

Este tema de la tesis ha sido elegido porque con el Programa general de la educación básica lo trabajé durante mi práctica obligatoria y en mi opinión no es

problema la realización de este proyecto en práctica, pero problemáticos son los métodos didácticos de algunos maestros de las lenguas extranjeras. A algunos maestros no les gusta trabajar tanto con muchos libros y con la red para encontrar los materiales mejores para desarrollar las competencias lingüísticas de los alumnos. Otro problema en nuestro sistema educativo es el nivel profesional de los maestros. Según la reforma de la educación es importante que las lenguas extranjeras las enseñen los especialistas o los lectores. En los párrafos siguientes voy a explicar más la estructura del Programa general de la educación básica y el Tema transversal que se llama La educación multicultural.

Los Programas generales de la educación establecen las esferas de la enseñanza que son características para cada momento de la etapa escolar. El Programa general de la educación básica en La República Checa tuvo efecto en el año 2007 y se puede decir, que forma el material inicial según el cual cada escuela crea su propio Programa general de la escuela. Según este Programa esto ocurrirá en el futuro la enseñanza en todas las escuelas. El proyecto inicial funcionó primeramente en cuatro escuelas (Havlíčkův Brod, Prachatic, Kroměříž a Lysice) y después de un tiempo se pone en práctica otras escuelas. El Programa general de la educación básica describe todas las competencias claves que forman la futura personalidad del alumno. Las competencias tienen que ser concluidas al Programa general de la escuela y los maestros tienen que desarrollarlas casi en todas las asignaturas mediante el Programa general de la escuela. Según los documentos oficiales este Programa tiene que ser aprobado por el director de la escuela y tiene que contener el sello oficial de la escuela. En el anexo incluyo más información sobre este aspecto.

Esta tesis, como ya he dicho, en parte analiza el Programa general de la educación básica. Este Programa tiene tres partes: Las competencias claves, las esferas de la educación y los temas transversales. A las competencias claves pertenece p.e.: la competencia al estudio, la competencia a la solución de los problemas, la competencia a la comunicación, la competencia social, la competencia ciudadana y la competencia al trabajo. Todas son las capacidades que tendría que tener un buen ciudadano. La segunda parte de este Programa se llama las Esferas de la educación y une las asignaturas en la escuela en áreas más generales, p.e. un área se llama La lengua y la comunicación lingüística y en ella están incluidas las asignaturas: el idioma checo, la literatura y el idioma extranjero. La última parte del Programa general de la educación se llama los

Temas transversales. Yo he analizado las actividades para el tema transversal que se llama la educación multicultural.

Para el maestro es muy importante conocer el contenido de la esfera de educación que se llama el otro idioma extranjero, porque en La República Checa en la mayoría de las escuelas se enseña en el primer lugar el inglés o el alemán. Según el Programa general de la educación básica los alumnos tendrían que leer y articular en voz alta correctamente y continuamente. El alumno entiende las palabras conocidas y las frases que se usan durante la enseñanza cotidiana. Entiende al texto, sabe encontrar la información necesaria y sabe responder a las preguntas. También sabe trabajar con los diccionarios y con otros materiales necesarios para estudiar la lengua. El alumno caracteriza su persona y su familia y sabe estas informaciones escribir en frases fáciles. Y al final puede conversar con las personas que pronuncian cuidadosamente y que hablan sobre temas cotidianos. Estas exigencias son mucho mejor descritas en el Marco común europeo de referencia (SEER) según el que los alumnos de la educación básica pertenecen al nivel A2/B1. En esta publicación es posible encontrar las tablas en las que está escrito exactamente lo que tienen que saber los alumnos. A favor del uso de este documento es la gran ventaja que posee. Este proyecto es el documento internacional que se puede realizar en todos los países y va a tener los mismos criterios p.e. para la evaluación de los alumnos.

Para enseñar bien según el Programa general de la educación es necesario utilizar los métodos modernos para despertar en los alumnos el interés por el tema y la motivación para las potencias sobre corrientes. A los métodos de la educación más efectivos pertenece el método del proyecto. Este tipo del método educativo empieza a ser bastante extendido y se usa cada vez más. El maestro divide los alumnos en grupos pequeños o los alumnos forman los grupos solos. Es un método que exige mucho tiempo porque hay que trabajar mucho en los proyectos y sobre todo cooperar con otros grupos. El maestro tiene el papel de coordinador de toda la acción. El maestro elige el tema de los proyectos y lo consulta con sus alumnos. El deber de los grupos es buscar la información más importante para el tema y crear un proyecto.

La parte más importante para los alumnos es consultar el proyecto terminado con otros grupos y hacer una presentación para todos. Después los miembros de otros grupos valoran el trabajo de sus compañeros. Aquí se pueden ver algunas competencias claves, p.e. la competencia al estudio, la competencia a la comunicación, la competencia social, etc.

A los métodos modernos pertenece también la educación cooperativa. La educación cooperativa tiene según el libro *Kooperativní učení a vyučování* dos formas. La primera se llama tutoring y significa que un alumno enseña al otro. Otro tipo de la educación cooperativa se llama monitori y significa que en una clase hay más grupos y cada grupo tiene su maestro. Los maestros cooperan y tienen un maestro superior, que elige los temas para el trabajo y que corrige las actividades de los alumnos. En estos días se usa el tipo de los grupos heterogéneos, porque los alumnos con experiencias diferentes pueden crear una obra más creativa y rica de informaciones.

El último tipo de los métodos modernos se llama la educación de las actividades. Su deber es despertar en el alumno el anhelo por la sabiduría. Los alumnos trabajan solos y su deber es buscar bastantes informaciones para crear una redacción con sus opiniones. La ventaja más grande de la educación de las actividades es que los alumnos pueden aprovechar sus conocimientos en la práctica.

La meta de estos métodos es ayudar al desarrollo de la personalidad del alumno y de su individualidad. A esta problemática también se dedica otra parte de la tesis.

A la parte práctica de la tesis pertenece el análisis del mercado con los manuales del español en La República Checa. Se puede decir que el interés del estudio de la lengua española siempre sube y por eso en los tiempos actuales es posible encontrar bastante tipos de manuales según el nivel de los alumnos o según el tipo de escuela. A los manuales más extendidos en La República Checa pertenece p.e. Nuevo Ven, Fiesta, Gente, Uso, Chicos/Chicas y Učebnice současné španělštiny (Manual de Español actual) y en la tesis analizo y trabajo con el libro Nuevo Ven. En el trabajo con este libro fue importante tener en cuenta el tema transversal que se llama la educación multicultural.

Este tema transversal es, en mi opinión, uno de los temas más importantes, porque el alumno obtiene los conocimientos básicos de las culturas diferentes, de las religiones, del pensamiento y de las costumbres extranjeras. Después de estudiar estas informaciones los alumnos tendrían que entender términos como p.e. la tolerancia, el racismo, la solidaridad, la minoría étnica, la discriminación, la migración, el fugitivo, etc. Según el Programa general de la educación es importante que el alumno conozca primeramente la cultura de su propio país y después compararla con culturas diferentes. La meta principal de este tema es encontrar los rasgos que sean comunes para la mayoría de las culturas. Gracias a los conocimientos los alumnos tendrían que aprender la tolerancia y la mirada positiva a la gente de su alrededor y tendrían que conocer a la

gente nueva sin prejuicios. El primer lugar donde se encuentran los chicos de varios tipos de las familias es la escuela y por eso es muy importante formar aquí un ambiente agradable para todo el mundo.

Según el Programa general para la educación con el tema de la educación multicultural están relacionados otros temas transversales, p.e. el Hombre y la sociedad, la lengua y la comunicación lingüística, el arte y la cultura y el hombre y la salud, pero en la tesis trabajo sólo con el tema de la educación multicultural. A las metas básicas de este tema pertenece enseñar a un alumno a orientarse en la cantidad de las religiones y de las culturas, respetar los derechos de otros y conocer los suyos, considerar natural que todas las razas humanas están en el mismo nivel, esforzarse por disminuir las manifestaciones racistas.

Esta tesis se concentró también en las esferas temáticas. Las esferas temáticas son cinco y su ventaja es que se pueden cambiar durante el año según las necesidades de los alumnos o del maestro. La realización de los temas es dependiente de las relaciones entre el maestro y los alumnos y por eso es muy importante mantener el ambiente en la clase en un buen estado. Después de estudiar las cinco esferas temáticas los alumnos tendrían que estimar lo que pueden vivir en una sociedad étnicamente rica porque gracias a eso pueden obtener varias experiencias y conocimientos de mucho valor. El libro clave para crear la tesis fue el Programa general de la educación, que fue ratificado por el Ministerio de la educación y deporte en La República Checa.

La meta final de la tesis fue describir el proceso de la llegada de la reforma educacional, describir detalladamente el Programa general para la educación, analizar los manuales y crear varios ejemplos para las actividades del tema transversal que se llama la Educación multicultural. La segunda parte de la tesis contiene el punto de vista práctico de la problemática de cómo realizar la reforma de la educación en la práctica. Las actividades las saqué del libro Nuevo Ven 1 y sobre todo he elegido los ejercicios en los que se desarrolla el tema transversal y la competencia comunicativa, que es para los principiantes la más importante.

Durante mi práctica tuve la posibilidad de trabajar con el Programa general de la educación y con los alumnos que empezaron a aprender el español. Trabajamos con el libro Nuevo Ven 1 y gracias al tema de la tesis corroboré la parte teórica. Es importante

tanto para el maestro como para el alumno utilizar métodos modernos y alternativos para recordar mejor y más fácilmente.

La ventaja de enseñar una lengua extranjera es que el maestro puede jugar con los alumnos y hacer la enseñanza más interesante gracias a varios materiales y la guía en este proceso puede ser p.e. el libro checo que se llama *Jak se efektivně učít cizí jazyk*.

En nuestros días el maestro tiene muchas posibilidades para enseñar la lengua extranjera y para elegir el manual para sus alumnos. La única cosa que tiene que tener en cuenta es el sistema del Programa general de la educación y el Programa general de cada escuela.

8. Závěr

Cílem diplomové práce bylo analyzovat školskou reformu a *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* a vytvořit podklady pro tvorbu metodiky pro jedno z průřezových témat. Nejdříve bylo nutné podrobně popsat podmínky a proces vzniku *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání* a poté také jeho strukturu. Hned na počátku mé práce mě překvapilo, že kromě samotného *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání* není dostatečné množství informací k dispozici. Důvod je ten bohužel ten, že laická veřejnost se o tuto problematiku zajímá velice povrchně nebo vůbec. A z toho bohužel vyplívá, že státní orgány nemají potřebu poskytovat podrobnější informace na toto téma. Tento problém by tedy měl být vyřešen, protože při sebemenších nesrovnalostech ve výuce dítěte budou rodiče chtít znát odpověď a poradit, protože si sami nemají kde vyhledat potřebné informace.

Během své praxe jsem zjistila, že učit podle *Rámcového vzdělávacího programu* je pro pedagoga velice výhodné a zajímavé. Struktura a složení jednotlivých oblastí vzdělávání je volně průchozí s ostatními tématy a je tedy pouze na učiteli a na momentální náladě ve třídě, v jaké posloupnosti budou jednotlivá témata probírána. Jediné, co musí každý žák bezpodmínečně splnit, jsou přesně stanovené výstupy v jednotlivých předmětech.

Mohu tedy říci, že první část práce je spíše teoretického rázu. Cílem této části bylo podrobně popsat strukturu *Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání* a jeho jednotlivé části mezi které patří klíčové kompetence, průřezová témata a vzdělávací oblasti. Podrobně jsem také popsala výstupy, které musí splňovat žák, který se učí další cizí jazyk. Musím ale říci, že tyto výstupy jsou mnohem lépe popsány ve *Společném evropském referenčním rámci*, který žáky základních škol zařadil pod jazykovou úroveň A2/B1. V teoretické části práce jsem se ještě zabývala zmapováním výuky cizích jazyků v Evropě a samostatně potom v České republice.

V praktické části jsem vytvořila metodiku pro průřezové téma multikulturní výchova. Vybrala jsem si jednu z nejrozšířenějších učebnic španělského jazyka u nás (Nuevo Ven) a použila jsem z ní cvičení, která se týkají právě tohoto tématu. Dalším zdrojem inspirace mi byly učebnice ostatních cizích jazyků a v poslední řadě také publikace, které se zabývají problematikou migrace a uprchlíků.

V závěru diplomové práce jsem zmínila jazykové programy, které se zasazují o podporu a rozšiřování mnohojazyčné společnosti. Tento projekt se nazývá Brána Jazyků a snaží se žákům přiblížit cizí jazyky zajímavou formou, která spočívá v porovnávání gramatických jevů u slov z různých jazyků, která ale označují stejnou věc. Tento projekt mě velmi zaujal, protože v dnešní době je velice důležité porozumět jazykům, které nás obklopují.

9. Použité zdroje a literatura

9.1. Použitá literatura

- Bertrand, Y.: *Soudobé teorie vzdělávání*, Praha, Portál, 1998
- Castro, F. et alii: *Nuevo Ven 1 (Libro del alumno)*, Madrid, Edelsa, 2007
- Castro, F. et alii: *Nuevo Ven 1 (Libro de ejercicios)*, Madrid, Edelsa, 2007
- Časopis *Cizí Jazyky* 50,2006/2007,2,75-77
- Časopis *Cizí Jazyky* 44,2000/2001 (za šk. rok 1999/2000)
- Časopis *Cizí Jazyky* 46, 2002/2003 (za šk. rok 2001/2002)
- Časopis *Cizí Jazyky* 47, 2003/2004 (za šk. rok 2002/2003) – i mezi obyvateli)
- Fisher, R.: *Učíme děti myslet a učit se*, Praha, Portál, 2004
- Gruber, D.: *Jak se efektivně učit cizí jazyk*, Ostrava, Gruber TDP, 1992
- Hanšpachová, J., Řandová, Z.: *Němčina plná her*, Praha, Portál, 2006
- Kasíková, H.: *Kooperativní učení a vyučování*, Praha, Karolinum, 2001
- Kupka, I.: *Jak úspěšně studovat cizí jazyky*, Praha, Grada, 2007
- Pash, M. et alii: *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*, Praha, Portál, 1998
- Rada pro uprchlíky spojeného království: *Najít nový domov (Integrace uprchlíků v Evropě)*, 1998
- Výzkumný ústav pedagogický v Praze: *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*, 2005

9.2. Internetové zdroje

- www.msmt.cz - Stránky Ministerstva školství a tělovýchovy
- http://www.fraus.cz/ep/cizi_jazyky/45/2/fenclova_otevirani.htm - Princip multikulturality v programech jazykové propedeutiky
- www.stepbystep.cz/download/urovne_podle_serr.pdf - Tabulka jazykových úrovní podle SERR
- <http://www.eurydice.org/ressources/Eurydice/pdf/commonpressdos/PR049CS.pdf> - Grafické znázornění situace výuky cizích jazyků v Evropě
- www.eurydice.org – Dokument o jazykové situaci v Evropě
- <http://vyuka.jazyku.cz> – Projektové vyučování

- www.msmt.cz/vzdelavani - Metody výuky
- www.vzdelavani-ucitelu.cz – Činnostní vyučování
- www.rvp.cz – RVP
- www.rvp/sekce/70 - Zadávací dokumentace k ŠVP
- <http://www.msmt.cz/skolskareforma> - Informační leták pro rodiče
- <http://www.3zsodar.cz/svp.htm> - Příklad ŠVP
- <http://www.msmt.cz/files/pdf/bilakniha.pdf> - Plné znění dokumentu Bílá kniha
- <http://www.msmt.cz/Files/Predpisy1/sb190-04.pdf> - Plné znění školského zákona

Seznam příloh:

- **Příloha č. 1 – Desatero školské reformy**
- **Příloha č. 2 – Povinné parametry pro tvorbu ŠVP**
- **Příloha č. 3 – Výuka dvou cizích jazyků a jejich postavení v učebních plánech pro primární a všeobecné sekundární vzdělávání**
- **Příloha č. 4 – Doporučení ke kvalifikaci učitelů cizích jazyků pro primární vzdělávání 2002/03**
- **Příloha č. 5 – Hispanoamérica, hoy**
- **Příloha č. 6 – Hábitos alimenticios**
- **Příloha č. 7 – La descripción**
- **Příloha č. 8 – Fiestas en España e Hispanoamérica**
- **Příloha č. 9 – Los países de América Latina**
- **Příloha č. 10 – Las biografías**
- **Příloha č. 11 – Cesta do bezpečí**

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Desatero školské reformy⁴⁵

Školská reforma – už je tady

Co přinese vám a vašemu dítěti?

1. HURÁ! TEĎ UŽ SE TĚŠÍM DO ŠKOLY. (Marek, 7 let)

Žáci se budou ve škole cítit příjemně a bezpečně, zažívat radost z učení.

2. KOUKEJ, CO UŽ DOKÁŽU. (Jolana, 11 let)

Žáci dostanou příležitost ukázat, co umí, v čem se zlepšují - to by se mělo odrazit v jejich hodnocení.

3. UŽ SE UMÍM UČIT. (Jáchym, 13 let)

Žáci získají nejen dobré znalosti, ale i chuť a dovednost učit se po celý život.

4. UŽ VÍM, PROČ JE TRÁVA ZELENÁ
A OBLOHA MODRÁ. (Gejza, 11 let)

Žáci se naučí poznávat svět v souvislostech a učivo maximálně využít ve svém budoucím životě.

5. ROZUMÍM SI S KAMARÁDY Z CELÉHO SVĚTA,
NO PROBLEM. (Jakub, 13 let)

Žáci budou dobře jazykově připraveni na život a práci v současném propojeném světě.

6. NALISTUJI, NEBO KLIKNU... (Vráta, 14 let)

Žáci se naučí pracovat s různými zdroji informací.

7. JSME PRIMA PARTA. (Lin a Pepa, 10 let)

Žáci budou umět žít a jednat s ostatními lidmi.

8. UŽ SI UMÍM PORADIT SAMA. (Julka, 12 let)

Žáci se naučí jednat samostatně a rozhodovat se zodpovědně.

9. DROGY? NEZÁJEM, RADŠÍ KOLO
NEBO FOTBÁLEK. (Patrik, 14 let)

Žáci budou pečovat o zdraví svoje i ostatních.

10. SNAŽ SE VE ŠKOLE - JDI DO TOHO!

(Milan, absolvent ZŠ, 15 let)

Žáci zvládnou aktivně vstupovat do výuky i dění ve škole.

www.msmt.cz/skolskareforma

Příloha č. 2

Povinné parametry pro tvorbu Školního vzdělávacího programu⁴⁶

„1. Identifikační údaje

- název ŠVP
- předkladatel:
  - *název školy*
  - *adresa školy*
  - *jméno ředitele*
  - *kontakty*
- zřizovatel:
  - *název*
  - *adresa*
  - *kontakty*
- platnost dokumentu od:
  - *datum*
  - *podpis ředitele*
  - *razítko školy*

Další doporučené údaje: motivační název ŠVP, IČO, IZO, RED-IZO, jméno koordinátora tvorby ŠVP

2. Charakteristika školy

- úplnost a velikost školy
- vybavení školy (*materiální, prostorové, technické, hygienické*)
- charakteristika pedagogického sboru (*velikost sboru, kvalifikovanost*)
- dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce
- spolupráce s rodiči a jinými subjekty (*školskou radou, školskými poradenskými zařízeními, místními a regionálními institucemi aj.*)

Další doporučené údaje: umístění školy, charakteristika žáků

---

⁴⁶ www.rvp.cz/sekce/70

3. Charakteristika ŠVP

- zaměření školy
- výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků
- zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných
- začlenění průřezových témat: výčet všech průřezových témat a jejich tematických okruhů; uvedení, v jakém ročníku, vyučovacím předmětu a jakou formou jsou tematické okruhy průřezových témat realizovány

4. Učební plán

- tabulace učebního plánu: výrazné oddělení 1. a 2. stupně; výčet povinných vyučovacích předmětů s jejich časovými dotacemi pro jednotlivé ročníky; uvedení časových dotací pro volitelné předměty v jednotlivých ročnících; celkové počty hodin v jednotlivých ročnících a celkové počty hodin za 1. a 2. stupeň
- poznámky k učebnímu plánu: obsahové vymezení, organizační podmínky a jiná specifika realizace povinných a volitelných předmětů, pokud údaje nejsou zřejmé z tabulace učebního plánu (z jakého oboru/oborů, případně průřezových témat, byl vyučovací předmět vytvořen, pokud nemá identický vzdělávací obsah i název jako příslušný vzdělávací obor v RVP ZV; uplatnění jiné organizační formy, než je vyučovací hodina atd.)

5. Učební osnovy

- název vyučovacího předmětu
- charakteristika vyučovacího předmětu:
  - obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci, v případě integrace uvést z jakých vzdělávacích oborů, jejich částí a průřezových témat je vzdělávací obsah předmětu vytvořen);

- *výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni vyučovacího předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků*
- *vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:*
  - *distribuce a rozpracování očekávaných výstupů z RVP ZV do ročníků, případně do delších časových úseků*
  - *výběr a rozpracování učiva z RVP ZV do ročníků, případně do delších časových úseků, ve vazbě na očekávané výstupy*
  - *průřezová témata - výběr tematických okruhů s konkretizací námětů a činností v ročnících*

Další doporučené údaje: mezipředmětové souvislosti, případné další poznámky upřesňující realizaci vzdělávacího obsahu

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

- *pravidla pro hodnocení žáků:*
  - *způsoby hodnocení - klasifikací, slovně, kombinací obou způsobů*
  - *kritéria hodnocení*
- *autoevaluace školy:*
  - *oblasti autoevaluace*
  - *cíle a kritéria autoevaluace*
  - *nástroje autoevaluace*
  - *časové rozvržení evaluačních činností“*

Příloha č. 3

Výuka dvou cizích jazyků a jejich postavení v učebních plánech pro primární a všeobecné sekundární vzdělávání, 2002/03⁴⁷

- Minimálně dva povinné cizí jazyky nejméně jeden rok v denním povinném vzdělávání
- Všichni žáci mají možnost učit se dva cizí jazyky nejméně jeden rok v průběhu denního povinného vzdělávání
- ▨ Povinnost nebo možnost učit se minimálně dva cizí jazyky pouze od počátku vyššího sekundárního vzdělávání
- Dva cizí jazyky jsou možné pouze v rámci flexibilního programu

Doplňující poznámka

Irsko: Výuka cizích jazyků není povinná. Úřední jazyky angličtinu a irštinu se učí všichni žáci; nejsou cizími jazyky.

Vysvětlující poznámka

Tento obrázek se týká pouze 'cizích' (nebo 'moderních') jazyků v učebním plánu. Regionální nebo klasické jazyky jsou zachyceny pouze tehdy, když jsou považovány za možnou alternativu k cizím jazykům.

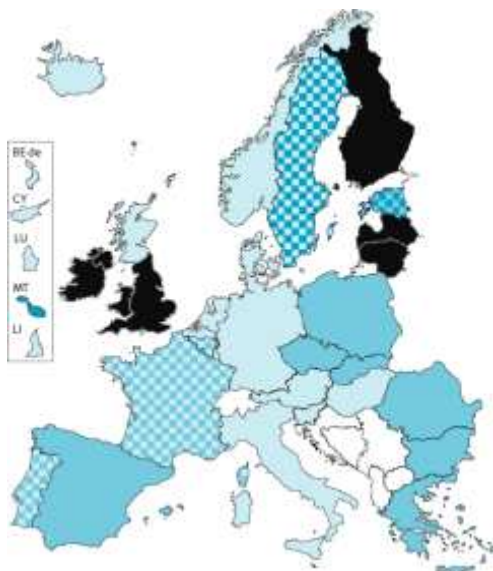
⁴⁷ Citace:

<http://www.eurydice.org/ressources/Eurydice/pdf/commonpressdos/PR049CS.pdf>

Každý se může učit dva cizí jazyky: První jazyk je zpravidla zařazen do učebního plánu jako povinný předmět, druhý jako předmět volitelný.

Příloha č. 4

Doporučení ke kvalifikaci učitelů cizích jazyků pro primární vzdělávání, 2002/03⁴⁸

- Učitel univerzalista
- Specializovaný učitel
- Učitel s širší aprobací
- Učitel s širší aprobací

Doplňující poznámka

Německo: Učitelé s širší aprobací jsou nahrazováni učiteli univerzalisty.

Lotyšsko, Litva a Spojené království (ENG/WLS/NIR): I když neexistují podrobná doporučení k aprobovanosti, oficiální dokumenty upřeshňují kvalifikační požadavky pro všechny učitele.

Portugalsko: Na druhém stupni primárního vzdělávání vyučuje povinný cizí jazyk specializovaný učitel.

Švédsko: V šestém ročníku grundskola může jazyky vyučovat učitel s širší aprobací.

Slovensko: Specializovaní učitelé učí v závěrečném ročníku.

Vysvětlující poznámka

Učitel univerzalista (nespecializovaný): Učitel, který je kvalifikovaný k výuce všech (nebo téměř všech) předmětů včetně cizích jazyků. Je pověřen výukou cizích jazyků, i když v této oblasti neabsolvoval žádnou odbornou přípravu.

⁴⁸ Citace: <http://www.eurydice.org/ressources/Eurydice/pdf/commonpressdos/PR049CS.pdf>

Učitelé s širší aprobací: Učitel kvalifikovaný pro výuku nejméně tří předmětů, z nichž jeden nebo více jsou cizí jazyky.

Specializovaný učitel (cizích jazyků): Učitel aprobovaný pro výuku dvou různých předmětů, z nichž jeden je cizí jazyk, nebo aprobovaný pouze pro výuku cizích jazyků.

Descubriendo

Hispanoamérica, hoy

UNIDAD 1

1 ¿Qué sabes de Hispanoamérica? Contesta verdadero o falso.

- a. El español es lengua oficial en diecinueve países.
- b. Se habla español desde México hasta el norte de Argentina.
- c. Las lenguas oficiales en Brasil son el portugués y el español.
- d. En Paraguay la única lengua oficial es el español.
- e. También se habla español en amplias zonas de Estados Unidos.

V	F
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

2 Escribe en el lugar correspondiente el nombre de las capitales que faltan y que figuran en el cuadro siguiente.

Caracas - Guatemala - La Habana - Panamá -
Buenos Aires - Lima - San Salvador -
Santiago - Ciudad de México - San Juan

País	Capital	Población (millones)
México	.....	101,7
Guatemala	.....	12,1
Honduras	Tegucigalpa	6,7
El Salvador	.....	6,6
Nicaragua	Managua	5,4
Costa Rica	San José	3,9
Panamá	.....	2,9
Cuba	.....	11,3
Rep. Dominicana	Santo Domingo	8,8
Puerto Rico	.....	3,9
Venezuela	.....	25,1
Colombia	Bogotá	43,8
Ecuador	Quito	13
Perú	.....	26,7
Bolivia	La Paz	8,8
Chile	.....	15,6
Paraguay	Asunción	6
Uruguay	Montevideo	3,4
Argentina	.....	36,5

Internet

México tiene más de 100 millones de habitantes. Es el país de habla hispana más poblado. Entra en www.edelsa.es (Actividades en la Red). En la dirección <http://explora.presidencia.gob.mx> puedes obtener más datos.

Descubriendo

UNIDAD 5

Hábitos alimenticios

1 ¿Sabes lo que es la paella? ¿Qué ingredientes tiene?

2 ¿Conoces los burritos? ¿De dónde son originalmente? Lee el texto y averígualo.

1. Paella

La cocina española es una de las más variadas del mundo; los platos más típicos son:

En el Norte, exquisitos platos de pescado y marisco. En Asturias es típica la *fabada*, un guiso a base de alubias.

En Castilla todo el mundo conoce el *cocido*, los *callos* y las carnes a la brasa.

En Andalucía, un plato excelente para el tiempo caluroso es el *gazpacho*, una sopa fría de tomate, pimiento, pepino, etc.

En Valencia es típica la *paella*, que es un plato de arroz con casi cualquier cosa.

2. Burritos

3. Gazpacho

En Hispanoamérica, la variedad es también muy grande. Por ejemplo, en Cuba y Colombia encontramos el *ajiaco*, a base de verduras, pollo, pimienta y alcaparras. En Perú y Ecuador es típico el *cebiche*, que es pescado o marisco marinado en jugo de limón verde.

En México están las *enchiladas*, hechas con tortillas de harina de maíz rellenas de carne y chiles, así como los *burritos* o el *guacamole*, una salsa de aguacate.

Por último, es común a todos los países hispanohablantes el gusto por la fruta, de la que existe una gran variedad, desde la fruta tropical hasta la mediterránea.

4. Cebiche

5. Fabada

3 Después de leer el texto, relaciona los platos con su lugar de procedencia.

1. fabada	a. Perú
2. ajiaco	b. México
3. cebiche	c. Cuba
4. gazpacho	d. Asturias
5. cocido	e. Valencia
6. burritos	f. Castilla
7. paella	g. Andalucía

6. Ajiaco

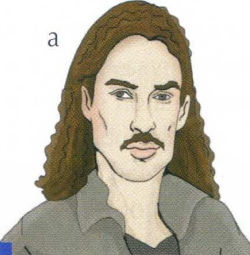
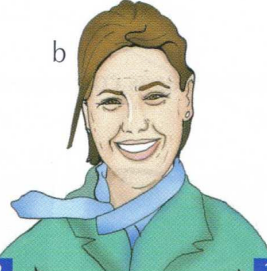
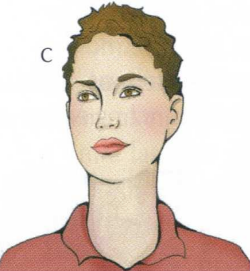
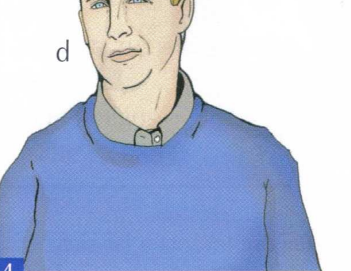
Internet

El gazpacho y el guacamole son dos platos típicos de la cocina española y mexicana. Entra en www.edelsa.es y aprende cómo se preparan.

⁵⁰ Nuevo Ven 1 - Libro del alumno, Madrid, 2007, strana 65

Aktivita č. 7⁵¹

2 RELACIONA cada descripción con su dibujo correspondiente.

<p>a</p> 	<p>b</p> 	<p>c</p> 	<p>d</p>
<p>1</p> <p>Es alto, rubio, tiene los ojos azules y el pelo liso.</p>	<p>2</p> <p>Tiene el pelo rizado y corto. Es morena y bastante guapa.</p>	<p>3</p> <p>Es morena y bastante mayor. Tiene los ojos oscuros y el pelo liso.</p>	<p>4</p> <p>Es moreno, bajo y delgado. Tiene el pelo largo y rizado. Tiene los ojos oscuros.</p>

DESCRIBE a las siguientes personas.

<p>a</p> 	<p>b</p> 	<p>c</p> 	<p>d</p>
<p>..... ....</p>	<p>..... ....</p>	<p>..... ....</p>	<p>..... ....</p>

⁵¹ Nuevo Ven 1 - Libro del alumno, Madrid, 2007, strana 69, Nuevo Ven 1 - Libro de ejercicios, Madrid, 2007, strana 21

Descubriendo

UNIDAD 8

Fiestas en España e Hispanoamérica

1 ¿Conoces alguna fiesta española o hispanoamericana?

2 Lee los textos y escribe en el pie de foto el nombre de la fiesta.

En todo el mundo hispano, hay fiestas a lo largo del año que mantienen vivas las tradiciones de los pueblos. Las más conocidas en España son Las Fallas, Los Sanfermines, los Carnavales de las Islas Canarias o las Procesiones de Semana Santa.

El 19 de marzo, fiesta de San José, se celebran **Las Fallas** en Valencia. Ese día, a las diez y media de la noche empiezan a arder las "fallas", esculturas de madera y cartón, que representan figuras o personajes famosos. Se llama la "Nit del foc" o noche del fuego. Es una fiesta de purificación: el fuego quema lo viejo para permitir el nacimiento de lo nuevo. **Las Procesiones** son fiestas religiosas. Se celebran en toda España y en Hispanoamérica durante la Semana Santa (o la Pascua). Los pueblos sacan a las calles las esculturas para representar los últimos días de la vida de Jesucristo.

El 7 de julio es el día de **San Fermín**. La fiesta se celebra en Pamplona con encierros (carreras delante de los toros) y mucha alegría.

En Hispanoamérica son muy famosas las fiestas de Inti Raymi y la Danza de los hombres voladores.

Inti Raymi es la fiesta inca del sol y se celebra el 24 de junio en Cusco (Perú). En esta fiesta se recuerda un ritual inca de reconocimiento y agradecimiento al Sol.

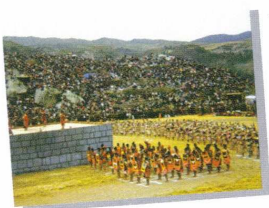
En México, se celebra el 4 de octubre la **Danza de los hombres voladores**. Frente a la iglesia del pueblo se coloca un árbol o un palo y varios hombres, atados por los pies al vértice del palo giran alrededor, colgados en el vacío.

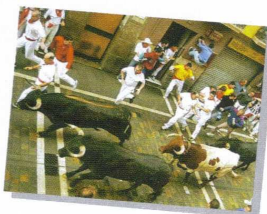
5

4

1

2

3

3 Relaciona las fiestas, las fechas y las ciudades.

• San José	• 24 de junio	• Cusco
• San Fermín	• 4 de octubre	• México
• Inti Raymi	• 7 de julio	• Valencia
• Danza de los hombres voladores	• 19 de marzo	• Pamplona

Internet

Las fiestas conservan vivas buena parte de las tradiciones más antiguas de los países de habla hispana. Entra en www.edelsa.es (Actividades en la Red) y conoce algunas de las fiestas más típicas de Perú.

4

LEE las fichas sobre algunos países de América Latina y localiza los datos que se piden.

Honduras
Extensión: 112.492 Km²
Población: 6.316.000
Capital: Tegucigalpa (896.900)
Economía: agricultura (34,6%);
industria (23,0%);
servicios (42,4%).

Argentina
Extensión: 3.761.274 Km²
Población: 39.578.000
Capital: Buenos Aires (12.195.555)
Economía: agricultura (11,0%);
industria (22,7%);
servicios (66,3%).

Venezuela
Extensión: 916.445 Km²
Población: 23.707.000
Capital: Caracas (3.210.000)
Economía: agricultura (14,1%);
industria (20,3%);
servicios (65,4%).

Perú
Extensión: 1.285.216 Km²
Población: 25.661.690
Capital: Lima (6.884.000)
Economía: agricultura (38%);
industria (22%);
servicios (40%).

Nicaragua
Extensión: 121.428 Km²
Población: 4.933.000
Capital: Managua (1.093.760)
Economía: agricultura (21,4%);
industria (18,6%);
servicios (60,0%).

Colombia
Extensión: 1.141.748 Km²
Población: 41.566.000
Capital: Bogotá (6.437.000)
Economía: agricultura (2,1%);
industria (24,7%);
servicios (73,1%).

1. Una ciudad más poblada que Lima.
2. Un país menos extenso que Nicaragua.
3. Un país tan poblado como Argentina.
4. Un país más agrícola que Honduras.
5. Una ciudad tan poblada como Bogotá.
6. Un país menos industrializado que Venezuela.

2

Lee las siguientes biografías de Luis Buñuel y Simón Bolívar. COLOCA los verbos en el lugar correspondiente.

Luis Buñuel

- ..... en Calanda (España) en 1900. Con 8 años descubre el cine en una sesión en Zaragoza.
- En 1917 se instaló en la Residencia de Estudiantes de Madrid. Allí ..... a Federico García Lorca y Salvador Dalí.
- Rodó con Salvador Dalí *Un perro andaluz*, primer cortometraje del movimiento surrealista.
- ..... la Palma de Oro en el festival de Cannes, la Concha de Oro en el de San Sebastián y el León de Oro en Venecia.
- En 1972 obtuvo el Oscar de Hollywood por *El discreto encanto de la burguesía*.
- ..... muchos años en Francia, Estados Unidos y México. Trabajó en Hollywood.
- Murió en Ciudad de México en 1983.

Simón Bolívar

- Nació en Caracas (Venezuela) en 1783.
- Recibió una excelente educación, estudió aritmética, geografía, historia y gramática.
- Su verdadera vocación eran las armas. .... en el ejército 1797.
- Estudió en Europa varios años.
- En 1811 ..... a Venezuela.
- De 1811 a 1825 ..... las campañas militares que condujeron a la independencia americana.
- ..... cerca de Santa Marta, ciudad a orillas del Caribe en 1830.

nació   conoció   ingresó   murió
recibió   dirigió   vivió   regresó

⁵⁴ Nuevo Ven 1 - Libro del alumno, Madrid, 2007, strana 179

Příloha č. 11⁵⁵

<p>Karta osudu A Zavazadlo, které nesete je moc těžké. Přicházíte o 1 hod. Musíte se zbavit tří věcí. Co vyberete?</p>	<p>Karta osudu B Máte na nohou puchýře. Přicházíte o 1 hod.</p>	<p>Karta osudu C Dům, kde se ukrýváte, prohledávají vojáci. Musíte jim zaplatit. Máte-li peníze, zůstaňte, kde jste. Jinak se vracíte na začátek.</p>	<p>Karta osudu D Bylo vám řečeno, že vojáci pátrají po vašem otci. Přesuňte se do jiného domu. Přicházíte o dva hody.</p>
<p>Karta osudu E Nákladák se porouchal. Přicházíte o tři hody.</p>	<p>Karta osudu F Zastavili vás vojáci. Musíte jim zaplatit. Máte peníze? Pokud ne, přicházíte o dva hody.</p>	<p>Karta osudu G Došla vám voda. Přicházíte o dva hody.</p>	<p>Karta osudu H Nad hlavou vám přelétá letadlo. Ukryjte se v houští. Přicházíte o jeden hod.</p>
<p>Karta osudu I Procházíte pod ovocnými stromy. Máte hod navíc.</p>	<p>Karta osudu J Šlápl jste na pozemní minu u hranic. Vypadáváte ze hry.</p>	<p>Karta osudu K Kešší pohraničníci vás objevili. Nenechají vás překročit hranici. Musíte se vrátit na č.13.</p>	<p>Karta osudu L V táboře je nedostatek potravy a léků. Máte hlad. Zanítily se vám puchýře. Přicházíte o dva hody.</p>
<p>Karta osudu M Do tábora došly potraviny a léky. Máte hod navíc.</p>	<p>Karta osudu N Váš strýc v Evropě vám posílá přes Červený kříž zprávu. Sděluje vám svou adresu a nabízí pomoc. Postoupíte o šest míst.</p>	<p>Karta osudu O Musíte čekat na peníze na poště. Přicházíte o jeden hod.</p>	<p>Karta osudu P Autobusová zastávka do Nairobi je den chůze. Musíte přitom překročit řeku. Proud je silný. Odnesl vás. Přicházíte o čtyři hody.</p>
<p>Karta osudu Q Do země, kam míříte, potřebujete vízum. Postavíte se do fronty, ale vaši žádost zamítli. Musíte si koupit falešné vízum a musíte měsíc čekat na další peníze od strýce. Přicházíte o tři hody.</p>	<p>Karta osudu R Kontrolní pracovník letecké společnosti odhalí vaše falešné vízum. Nedovolí vám nastoupit. Po zbytek hry zůstanete tam, kde jste.</p>	<p>Karta osudu S Po příjezdu jste zadržen. Imigrační úředníci se nemohou dohodnout, zda vám dovolí zůstat. Hodte kostkou. Liché číslo znamená, že zůstáváte, sudé číslo, že vás pošlou zpět do Nairobi – vraťte se zpět na č. 49.</p>	<p>Karta osudu T Na ulici potkáte přátele ze Somálska. Pozvou vás na jídlo. Získáváte navíc jeden hod.</p>
<p>Karta osudu U Našel jste si výuku angličtiny. Postoupíte o tři místa.</p>	<p>Karta osudu V Setkáte se s příbuzným, což je výborná zpráva. Postoupíte o tři místa.</p>	<p>Karta osudu W Doslechli jste se, že v Somálsku byl zabit váš příbuzný. Přicházíte o dva hody.</p>	<p>Karta osudu X Přestěhovali vás do nového bytu, který je daleko lepší. Získáváte hod navíc.</p>
<p>Karta osudu Y Kurzy angličtiny jsou plné. Vracíte se zpět o šest míst.</p>	<p>Karta osudu Z Vaše žádost o status uprchlíka byla zamítnuta. Posadí vás do letadla zpět do Keni a pak do nákladního auta mířícího k somálské hranici. Vracíte se na začátek hry.</p>		

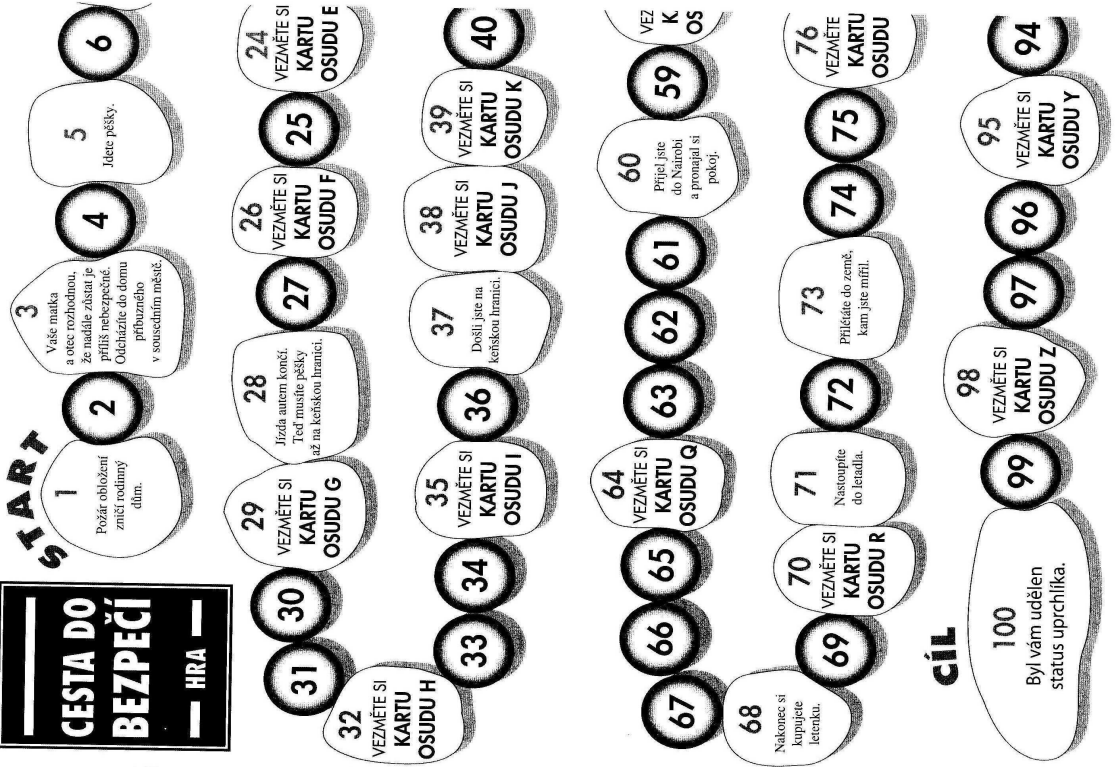

⁵⁵ Citace z: *Najít nový domov, Rada pro uprchlíky spojeného království, 1998, strana*

CESTA DO BEZPEČÍ

— HRA —

START

CÍL

Byl vám udělen status uprchlíka.

